

1 ponedjeljak, 07.11.2005.
2 [Optuženi je ušao u sudnicu]
3 [Otvorena sednica]
4 ... Početak u 09.05h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Međunarodni krivični sud za bivšu
6 Jugoslaviju zaseda.
7 Izvolite sestii.
8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro svima. Molim tajnika da
9 najavi predmet.
10 SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro časni Sude, ovo je predmet IT-
11 00-39-T, *Tužilac protiv Momčila gospodin Krajišnika*. Hvala.
12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.
13 Gospodine Stewart, da li je Obrana spremna da pozove svog sljedećeg
14 svedoka?
15 G. STEWART: [simultani prevod] Da, časni Sude.
16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nema zaštitnih mjera, pretpostavljam.
17 Radi se gospodinu Milinčiću.
18 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, zapravo ne, radi se o gospodinu
19 Antiću i mislim da ni za gospodina Milinčića nema zaštitnih mjera, a gospodin
20 Milinčić je sljedeći svedok.
21 G. MARGETTS: [simultani prevod] Jedno sitnije pitanje, ako mogu sada
22 pokrenuti.
23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.
24 G. MARGETTS: [simultani prevod] Gospodin Harmon je razgovarao sa
25 gospodinom Josseom u vezi sa stavovima vezanim za gospodina Hadžu Efendića. To
26
27
28
29
30

1 je bio problem kada smo imali svedoka Stavnjaka ovdje i Obrana je, kako mi je
2 rečeno, spremna da prihvati da je on bio postavljen na mjesto potpredsjednika
3 Vlade Bosne i Hercegovine, 25.02.1993., te da je bio imenovan na mjesto
4 ambasadora Republike Bosne i Hercegovine u Austriji 4.10.1993.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. To nam je ušlo u zapisnik i datum
6 i funkcije. Dakle, potpredsjednik BiH, 25.februar 1993., ambasador BiH u
7 Austriji, 4. oktobra 1993.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Da, Obrana se slaže sa tim tačkama.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Molim da se uvede svjedok u
10 sudnicu.

11 [Svedok je ušao u sudnicu]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Antiću.

13 SVEDOK: Dobro jutro, časni Sude,

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Antiću, prije nego što počnete
15 svjedočiti u ovoj sudnici, prema Pravilniku o postupku i dokazima, morate dati
16 svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, cijelu istinu i ništa osim istine. Ovaj
17 tekst Vam sad predaje poslužiteljica. Ja ću Vas zamoliti da date svečanu izjavu.

18 SVEDOK: BOŽIDAR ANTIĆ

19 SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa
20 osim istine.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, sjednite. Prvo će Vas unakrsno
2 ispitivati gospodin Stewart, zastupnik Obrane.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Ja mislim da će unakrsno ispitivanje
4 napraviti Tužilaštvo. Ja ću biti malo blaži.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Oprostite, jutro je, ponedjeljak i takve
6 stvari se dogode.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Ja predlažem da kroz radni materijal
8 prođemo brzo, da postavljamo sugestivna pitanja. Ako Tužilaštvo bude smatralo da
9 sam pretjerao, oni će, ja sam siguran, to i reći.

10 Ispituje g. Stewart:

11 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

12 P: Gospodine Antiću, da li me čujete i da li je sve uredu?

13 O: Da.

14 P: Zovete se, dakle, Božidar Antić?

15 O: Da.

16 P: Rođeni ste 25. novembra 1957. godine u Sarajevu. Diplomirali ste
17 ekonomiju na sveučilištu u Sarajevu, Da li je to tačno?

18 O: Tako je.

19 P: Vi ste ranije bili član Komunističke stranke, iako nikada niste bili
20 veoma aktivni član, zar ne?

21 O: Da. Tako je. Formalno, kao i većina mladih ljudi u to vrijeme.

22 P: U periodu do 1990., dakle, zapravo govorim do vremena kada su bili
23 višestranački izbori u novembru 1990., Vi ste živjeli u stanu sa suprugom i

24

25

26

27

28

29

30

1 dvoje veoma mlade djece u jednom dijelu Sarajeva koji se zove Dobrinja 5, a
2 radili ste u Kiseljaku, mjestu koje se nalazi zapravo u samoj okolini Sarajeva.
3 Vi ste bili glavni direktor jednog uspješnog tekstilnog preduzeća koje se zvalo
4 "Globus". Da li je ovo sve što sam dosad rekao točno?

5 O: Tačno je.

6 P: Recite da li je točno, ako nije ispravite me, da je etnički sastav
7 stanovništva u Kiseljaku bio takav da je otprilike 50% bilo Hrvata, 40-45% su
8 bili Muslimani, a ostali su bili uglavnom Srbi, te još neki, recimo, ljudi koji
9 su se na primjer deklarirali kao Jugosloveni. Da li je i to točno?

10 O: Tačno je. Brojke su otprilike takve. Da l' su precizne, al' uglavnom,
11 većinski su bili hrvatske nacionalnosti.

12 P: Ukratko, s obzirom da ste Vi bili tamo, kako biste Pretresnom vijeću
13 mogli opisati kako su se, na političkoj barem razini, na lokalnoj političkoj
14 razini, držali i postupali Hrvati u Kiseljaku?

15 O: Mislite prije izbora?

16 P: Da, a možda bih mogao još da Vam dam jednu uputicu malu. Dakle,
17 uzevši u obzir da su Hrvati imali otprilike 50% stanovništva, kako su postupali
18 u odnosu na lokalne političke uvjete u Kiseljaku, a imajući na umu činjenicu da
19 je 50% stanovništva bilo hrvatske nacionalnosti?

20 O: Ukratko mogu reći da do više... tih višestranačkih izbora da je sve
21 funkcionisalo kao i svuda u Bosni i Hercegovini po takozvanom ključu,
22 nacionalnom ključu u okviru komunističkog sistema vladanja i manje-više sve je
23 bilo normalno, uobičajeno.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Koliko ste Vi primijetili, jesu li Hrvati na primjeren način
2 priznali, dali odgovarajuću težinu, da tako kažemo, Muslimanima, Srbima, i
3 drugim nacionalnostima koje su stanovale u Kiseljaku?

4 O: Nisam primijetio ništa posebno interesantno i negativno u tom
5 periodu. Bilo je sve manje-više normalno.

6 P: Da li se to promijenilo na neki način koji se dao primijetiti nakon
7 izbora koji su se odigrali u novembru 1990.?

8 O: Ja nisam ulazio u interne političke dogovore i raspodjele na nivou
9 opštinske vlasti, ali osjetila se nekakva... emocionalni naboj pobjede
10 nacionalnih stranaka i to je bilo vidljivo na svakom koraku, ali još uvijek bez
11 ikakvih vidljivih direktnih problema.

12 P: Da li je na Vas osobno, ishod tih izbora 1990., dakle, da li je imao
13 nekakav poseban uticaj na Vas?

14 O: Ja ga s moje strane nisam osjetio do trenutka dok nisam bio počeo
15 biti prozivan od strane određenih partija u smislu neke vrste nepodobnosti za tu
16 funkciju.

17 P: Kada kažete da su Vas počeli kritizirati iz nekih stranaka, molim
18 Vas, budite konkretni. Recite, ko Vas je to kritizirao?

19 O: Pre svega, Hrvatska demokratska zajednica kroz medije i u... u... na
20 konferencijama za štampu koje su imali na nivou stranke, na nivou Bosne i
21 Hercegovine.

22 P: Da li je neka konkretno osoba u ime HDZ-a iznosila kritike protiv
23 Vas?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Sjećam se prve sjednice Predsedništva BiH koje je tek izabrano i to
2 je bio... tu je bio gospodin Kljuić koji je potencirao to pitanje. Stjepan
3 Kljuić, član Predsedništva BiH.

4 P: Od čega su se sastojale njegove kritike upućene na Vaš račun?

5 O: Kritike su bile te vrste da se ne spominje moje ime, nego, da će nova
6 vlast da učini sve da se spriječe zloupotrebe koje određeni ljudi vrše u procesu
7 privatizacije, a kao primjer je naveo moje preduzeće gdje sam ja bio direktor.
8 Kao eklatantan primjer toga.

9 P: Dakle, "Globus" je u to vrijeme prolazio kroz ili se spremalo da
10 prođe kroz proces privatizacije.

11 O: Da. "Globus" je prošao kroz proces privatizacije i kao jedna od
12 rijetkih firmi bez ikakvih tenzija i u tom procesu svi su bili zadovoljni.

13 P: Zbog čega ste Vi shvatili da to što se govorilo o preduzeću, iako
14 Vaše ime nije bilo spominjano, zašto ste to shvatili kao kritiku upućenu na Vaš
15 račun?

16 O: Spominjalo se kao rukovodstvo preduzeća, direktor preduzeća, al' ne
17 konkretno ime i prezime. Nije bilo teško shvatiti.

18 P: Hoćete li zapravo reći da je to bila jako prikrivena, ili jedva
19 prikrivena aluzija na Vas?

20 O: Jedva prikrivena. Svima je bilo jasno.

21 P: O čemu se zapravo radilo? Kakva vrsta zloupotrebe se događala, a u
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sklopu tog procesa privatizacije prema njima?

2 O: U kontekstu te diskusije je bilo kako će nove vlasti da spriječe
3 pokušaj ubrzanog rastakanja državne imovine i nije se ulazilo u detalje, ali se
4 prije svega mislilo na to da sam ja izvršio privatizaciju time što sam
5 privatizovao u svoje džepove i džepove svojih prijatelja, što apsolutno nije
6 bilo tačno.

7 P: Da li je vršen neki pritisak da Vas se smijeni sa Vašeg položaja?

8 O: Jeste. To je i na lokalnom nivou bilo indirektnih sugestija, ali je
9 isto tako bilo i u dobrom dijelu zaštite mene i mojih rezultata u preduze... u
10 tom preduzeću, da budem potpuno pošten. Bilo je izuzetno puno onih Hrvata koji
11 su bili protiv toga pritiska.

12 P: Da počnemo ovako: kada je taj pritisak da se Vas smijeni, kada je to
13 počelo?

14 O: Odmah posle objavljenih rezultata izbora.

15 P: A ko je bio taj koji je vršio pritisak?

16 O: Rekô sam već. To je oficijelno bilo na nivou izjava na konferencijama
17 za štampu, za novine i televiziju u okviru HDZ-a Bosne i Hercegovine i na toj
18 konkretnoj sjednici Predsedništva BH. A na terenu je bila samo refleksija toga.

19 P: Da li je samo hrvatsko rukovodstvo HDZ-a bilo to koje je kritiziralo
20 Vaše preduzeće, a i Vas indirektno, ili je još netko iznosio takve kritike?

21 O: U... u tim konferencijama za štampu samo rukovodstvo HDZ-a, a na toj
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sjednici Predsedništva tome su se pridružili, mislim, više iz kolegijalnih
2 razloga i rukovodstvo SDA, Alija Izetbegović. Čisto u smislu da treba spriječiti
3 zloupotrebe na takav način.

4 P: A tko je Vama pružio podršku u vezi s tim pritiskom?

5 O: U prvom redu radnici. Veliki broj radnika napisao je peticiju
6 uputivši je svim sredstvima informisanja i svim strankama da to što se čini je
7 potpuno suludo i nepotrebno i da je neistinito.

8 P: Da li Vam je ponuđena neka podrška koja bi dolazila ne iz preduzeća,
9 nego izvan njega?

10 O: Da, bilo je pojedinačnih, pojedinačnih poziva vrlo, vrlo mnogo.
11 Mislim, ali, pojedinačnih, naravno. I sugestija u smislu da l' mi treba neka
12 pomoć ili šta, i tako dalje.

13 P: Osim takve pojedinačne podrške, da li ste dobili podršku od srpske
14 političke zajednice?

15 O: Posle svega toga, pošto je stvar dosta bila prisutna u javnosti,
16 neko...neko vrijeme, dobio sam poziv da se ako smatram za potrebno javim Srpskoj
17 demokratskoj stranci. Da ispričam situaciju.

18 P: Možete li se sjetiti ko Vam je uputio taj poziv?

19 O: Neko od mojih prijatelja koji je imao bliže kontakte sa doktorom
20 Karadžićem, ili ga je barem poznao, pošto ga ja nisam.

21 P: Jeste li uspostavili neku vrstu kontakta u vezi s time onda sa samim
22 doktorom Karadžićem?

23 O: Da. Otišô sam jednom prilikom kod doktora Karadžića u njegovu
24 ljekarsku ordinaciju u Sarajevu.

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li biste nam mogli reći što je približnije moguće, kada je došlo
2 do tog posjeta doktoru Karadžiću na Kirurgiji; neki datum?

3 O: Mislim datuma, posle ove distance ne mogu da se setim mnogih, ali
4 mislim da je to bilo negdje u decembru je l', posle izbora, krajem novembra, al'
5 mislim da je bilo u decembru. Decembru 1990... 1990. godine, je li tako? 1990.

6 P: Dakle, sastali ste se lično sa doktorom Karadžićem, je li to tačno?

7 O: Tačno.

8 P: Da li je bio prisutan na tom Vašem susretu ili sastanku još netko iz
9 rukovodstva bosanskih Srba?

10 O: Ne.

11 P: I zamoliću da mi to kažete naravno ukratko. Dakle, o čemu se
12 razgovaralo, pošto pretpostavljam da ste o nečemu ipak razgovarali tokom tog
13 susreta sa doktorom Karadžićem?

14 O: Vrlo kratko smo razgovarali o, konkretno isključivo, o mojoj poziciji
15 tamo u Kiseljaku i ja sam mu izložio situaciju - ko sam, šta sam, kako sam
16 radio, šta sam radio i zbog čega me napadaju, i uverio ga da je to, odnosno
17 pokušao barem da ga uverim, da je to sve što se priča apsolutna neistina. Doktor
18 Karadžić mi je rekao: "Šta očekujete od mene? Da li mogu nešto da Vam pomognem?
19 Da li želite da ostanete u preduzeću ili želite da napustite mirno?" Ili kako
20 već, u tom smislu. Ja sa rekao da mi... jedino da mogu da razgovaraju tamo na
21 nivou sa ovima iz Hrvatske demokratske zajednice. Ja za sada ne bih napustio
22 preduzeće, videću još malo pa ću se javiti. Tako je otprilike bilo. Ako budem
23 imô dalje problema.

24 A lično sam za sebe intimno odlučio da posle nekog vremena napustim.

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, kada je sastanak završio, da li ste otišli, da li je, dakle,
2 ono što su obje strane smatrale da ćete Vi pokušati ostati u preduzeću i duže?

3 O: Da, to je bio neki zaključak, s tim da se to duže nije znalo koliko,
4 naravno. A ja sam odlučio da probam da ostanem da...da predam godišnji izvještaj
5 da bi se znalo u kakvom sam stanju preduzeće napustio, a ne da drugi o tome sude
6 preko konferencija za štampu.

7 P: A kraj finansijske godine "Globusa" je bio 28.02., zar ne?

8 O: Da, tako je.

9 P: Samo na trenutak ćemo skočiti kroz vrijeme. Recite, da li ste Vi
10 stvarno onda ostali na toj funkciji do kraja fiskalne godine, dakle, do 28.
11 februara, sredili račune i brzo nakon tog datuma otišli iz preduzeća?

12 O: Osta...ostao sam do 28. februara, predô završni račun koji je
13 usvojen, sa širim brojem mojih saradnika otišao na ručak, pozdravio se i
14 sutradan napustio preduzeće.

15 P: Vratiti ćemo se, dakle, na Vaš susret sa doktorom Karadžićem. Da li
16 je na tom sastanku s doktorom Karadžićem bilo govora, ili je išta sugerirano u
17 smislu da ćete se politički Vi angažirati i u okviru srpske zajednice, odnosno,
18 SDS-a?

19 O: Ne. Apsolutno, ne. Isključivo smo pričali o mojem slučaju.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 P: Jeste li Vi naknadno saznali da li je rukovodstvo SDS-a s nekime
2 razgovaralo u Vaše ime po pitanju "Globusa"?

3 O: Jesam, saznao sam naknadno i, konkretno, u samoj situaciji osjetio
4 sam popuštanje tog pritiska, znači, nije bilo tih ataka više kao u početku, ali
5 meni je bilo jasno da je vreme da se povučem.

6 P: Jeste li saznali tko je to razgovarao s kime u okviru davanja podrške
7 Vama?

8 O: Jesam, jesam. To je kasnije, čovjek kojeg sam upoznao se... zove se
9 Rajko Dukić, predsjednik, valjda, Izvršnog odbora stranke, koji je bio zadužen
10 za tu međustranačku kadrovsku problematiku. I on mi je rekao da je razgova... da
11 je razgovarano i da je razgovarao sa Stjepanom Kljuićem na tu temu.

12 P: Kad kažete Rajko Dukić, predsjednik Izvršnog odbora stranke, samo da
13 budemo posve jasni radi zapisnika, radi se o SDS-u, zar ne?

14 O: Da, da, da. Tako je.

15 P: Je li Vam on išta rekao o svojim razgovorima s gospodinom Kljuićem?

16 O: Jeste. Bilo je to u... u šaljivom tonu, ali interpretirao je razgovor
17 sa Kljuićem u smislu na pitanje zašto napadate Antića tamo, Kljuić je odgovorio
18 navodno: "Ma mali je dobar, sve je uredu, al' zar...zar je normalno da Srbin
19 bude direktor u... u mjestu u kome su Hrvati u velikoj većini?" Ništa drugo. To
20 je za njega bio normalan odgovor. Zašto bi to... Znači, ništa drugo u suštini,
21 nikakvi...nikakvih drugih problema, privatizacija i to, znači jedina... jedini
22 razlog je to. To sam ja shvatio kao vic i kao nešto što je nažalost praksa.

23 P: Jeste li Vi ovo što ste upravo sad rekli Raspravnom vijeću shvatili
24 da na neki način odražava širi pristup gospodina Kljuića i njegovih kolega,
25 dakle, da je to dio tog šireg pristupa, a ne nešto čime se direktno udara na Vas

26

27

28

29

30

1 i Vaše poduzeće?

2 O: Da, da, shvatio sam kao širi pristup. Od početka mi je bilo jasno da
3 nisam isključivo ja tema jer, možda sam izabran kao zgodan primjer.

4 P: Primjer čega?

5 O: Pa morali su neki primer navesti da krenu u... u tom pravcu. Bio je
6 najbliži primer Sarajevu, možda to. Možda geografski.

7 P: Rekli ste da su negdje morali na tom putu s nekime početi. Možete li,
8 možda pojasniti Raspravnom vijeću što je taj put koji spominjete? Što pod njime
9 podrazumijevate?

10 O: Ja ne bi previše, ja... prejudicirao. Put je u principu: hrvatska
11 preduzeća hrvatskim direktorima. Eto, u tom smislu, to je taj put. Govorim o
12 liniji privrede u kojoj sam ja proveo cijeli život. Da bi preko svojih
13 nacionalno iskazanih direktora mogli da utiču, verovatno, na razvoj i
14 funkcionisanje privrede. Što im navodno ne bi bilo moguće ukoliko to nije tako,
15 a što je netačno, naravno.

16 P: S obzirom da ste nastavili raditi u poduzeću sve do kraja februara
17 1991. kao što ste opisali, da li je u tom periodu se pojavilo pitanje u vezi sa
18 Vašim stanom koje ste morali riješiti?

19 O: Nije mi ga niko postavio, nego postojao je zakon da bi ste stekli
20 stanarsko pravo morate da provedete u preduzeću 10 godina. U tom trenutku ja sam
21 imao devet i po godina i bilo je rizično da zbog nedostatka tih šest mjeseci,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 eventualno ne dođe do gubitka tog prava. Niko mi to nije spominjao, ali ja sam,
2 imajući to na umu, otišao u Skupštinu opštine Ilidža da bih makar kroz taj
3 vid... kroz taj vid angažmana, da tako kažem, ispeljao tih šest mjeseci i
4 osigurao sebi status korisnika stanarskog prava.

5 P: I jeste li to na zadovoljavajući način riješili?

6 O: Da. Otišoh sam u Skupštinu opštine Ilidža i bio sam -

7 P: Nisu potrebne pojedinosti, gospodine Antiću, ako je odgovor "da", to
8 je dovoljno.

9 O: Da. Da, da. Tako je, tako je, tako je. Da, riješio sam.

10 P: Jeste li zatražili, odnosno, dobili ikakvu pomoć od bilo koga iz SDS-
11 a u rješavanju tog pitanja Vašeg stana?

12 O: Ne. Nije bilo potrebe. Ali to je zakonska materija.

13 P: Da li je itko u SDS-u uopće znao za taj Vaš problem i da ste ga
14 riješili?

15 O: Ne.

16 P: Da li je itko u SDS-u znao prije Vašeg odlaska iz poduzeća krajem
17 februara da je to datum kada Vi trebate otići, odnosno, da ste Vi tog datuma i
18 otišli?

19 O: Ne. Ne. To je bila moja lična odluka. I plan.

20 P: Vi ste ostali u poduzeću do 28. februara kako biste napravili završni
21 račun za tu godinu. Da li je u tom periodu, da li ste bili zabrinuti zbog Vaše
22 osobne pozicije, na neki način?

23 O: Ne. Ništa, savjest mi je bila čista, preduzeće je bilo dobro, svi su
24 bili zadovoljni. Ja sam sa ljudima tamo imao izvanredne odnose i tada i posle

25

26

27

28

29

30

1 toga, tako da je meni bilo važno samo da časno odem s tog mjesta, da se ne
2 povlači moje ime u negativnom kontekstu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pretpostavljam da ste, gospodine
4 Stewart, završili u vezi sa stanom.

5 G. STEWART: [simultani prevod] Jesam.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Skupština općine Ilidža, da li je u njoj
7 neka od stranaka imala većinu? Možete li nam dati neku predodžbu o tome kako su
8 bili Hrvati, Muslimani i Srbi zastupljeni u toj Skupštini općine?

9 SVEDOK: Hrvati su tu bili u... u manjini. Sad ne znam procentualno,
10 negdje podjednako Srbi i Muslimani. Tačno ne znam ko više. Možda malo Muslimani,
11 ali vrlo približno.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam.

13 Izvolite, nastavite.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala vam, časni Sude.

15 P: Tko je stupio na Vaše mjesto u "Globusu" kad ste otišli?

16 O: Na moje mesto je stupio moj dotadašnji pomoćnik za finansije, Mehmed
17 Lujinović.

18 P: On je bio Musliman, zar ne?

19 O: Jeste.

20 P: On je dakako bio Vaš zamjenik, toga smo svjesni, međutim, da li je
21 postojao neki poseban razlog zbog kojeg je baš on dobio taj posao, to radno
22 mjesto?

23 O: Pa jedini razlog je bio to što su ljudi iznutra posle mog odlaska
24 uspjeli da se izbore sa lokalnom politikom da se ne miješaju u njihove interne

25

26

27

28

29

30

1 stvari i oni su ga interno, iznutra izabrali kao nekog ko je u toku posla i ko
2 zna taj posao. Njima nije trebao neko ime koje je Hrvat il' bilo koje ne zna tu
3 vrstu posla. I ovaj je to znao i zbog toga je to. Nikakav drugi razlog.

4 P: Gajite li još uvijek odnose, odnosno, imate li još uvijek veze sa
5 Vašim nekadašnjim kolegama iz "Globusa", iz tog perioda?

6 O: Da, kako da ne. To su i tada i do dan-danas ostali vrlo kolegijalni i
7 prijateljski odnosi i to je, mogu slobodno da kažem, jedan od najljepših perioda
8 moga života i rada u tom periodu.

9 P: Sada ću Vam, gospodine Antiću, postaviti nekoliko pitanja. Molim Vas
10 da pažljivo slušate i da kažete Raspravnom vijeću možete li potvrditi ono što ja
11 kažem. Je li točno da ste Vi zatim otišli raditi u Ilidžu, a to je, dakako,
12 zasebna općina od Kiseljaka? Otišli ste u Ilidžu na poziv mjesnog političkog
13 rukovodstva gdje ste postali ministar za trgovinu, privredu i tamo ste odmah u
14 Ilidži sa dvojicom partnera pokrenuli vlastiti biznis i to u proizvodnji i
15 maloprodaji odjeće. Vaše poduzeće se zvalo Nikolas, ili Nikola, Nikole i slično
16 i sada je to vrlo uspješno poslovanje u Beogradu gdje imate 24 maloprodajna
17 mjesta, dakle, u Beogradu, i radi se o jednom koncernu koji je u cvatu, a
18 porijeklo mu je upravo u tom biznisu koji ste Vi pokrenuli 1991. Da cijeli niz
19 zaposlenika u Vašem poduzeću potiču iz "Globusa" koji je takođe bio u području
20 tekstilne industrije koji su radili s Vama u Ilidži, a naročito oni, što nimalo
21 ne iznenađuje, koji su živjeli blizu Ilidže. Da je većina njih Muslimana, ali da
22 je također bilo među njima i Srba i moguće i manji broj Hrvata, te da Vi sami
23 niste imali nikakvih problema, ni sa kojim od tih radnika bilo koje

24
25
26
27
28
29
30

1 nacionalnosti. Da u vrijeme kad ste se preselili u Ilidžu, kad ste otišli raditi
2 u Ilidžu, da ste svejedno ostali živjeti u onom istom stanu u Dobrinji 5.

3 Sad, ja sam dosta toga izgovorio, pa recite da li imate nekih nedoumica
4 ili sumnji u vezi s nekim dijelovima, odnosno, da li ste u mogućnosti potvrditi
5 točnost svega što sam Vam upravo iznio?

6 O: Sve je tačno izuzev što bi terminološki rekao da to nije nikakav
7 koncern, nego, jednostavno privatna kompanija koja... Sve ostalo je tačno,
8 naravno.

9 P: Da, da samo da to pojasnimo. Ja sam želio ustvari Vama reći samo
10 implicitno da je to započelo 1991. u Ilidži i naravno da je počelo kao malo
11 poduzeće, a sada, nakon više od desetljeća, postalo je veliko poduzeće koje nije
12 multinacionalno poduzeće, ali svejedno, sada kad se preselilo u Beograd je to
13 veliki biznis u cvatu. Je li tako?

14 O: To je tačno. To je tačno.

15 P: Dakle, bilo je to početkom marta 1991. godine kada ste se poslom
16 preselili u Ilidžu. Je li tako?

17 O: Tako je.

18 P: Da li ste nakon prelaska u Ilidžu bili kontaktirani na bilo koji
19 način od strane rukovodstva SDS-a?

20 O: Jeste. Posle možda mesec ili mjesec i po dana pozvali su me iz
21 kabineta, ili kako se već to zove, doktora Karadžića, i stupio sam s njim u vezu
22 jer on nije znao da sam ja tu već prešao, na Ilidžu i rekao mi je da dođem da
23 porazgovaramo.

24 P: Jeste li se odazvali njegovom pozivu?

25

26

27

28

29

30

1 O: Jesam.

2 P: Kamo ste otišli, odnosno, otišli ste da ga vidite, zar ne?

3 O: Da. Kol'ko se sećam na isto mesto, ovaj, u ordinaciju kod njega.

4 P: Da li je to bilo u aprilu 1991. da ste ga obišli ili otprilike u to
5 vrijeme?

6 O: Tako, tako otprilike.

7 P: Tom prilikom kad ste otišli do doktora Karadžića, da li je na tom
8 sastanku bio prisutan neki drugi član rukovodstva SDS-a?

9 O: Ne.

10 P: Ponovno, moliti ću Vas da nam to kažete u kratkim crtama, ali na
11 način da Raspravno veće razumije što se desilo, u čemu se sastojao razgovor
12 između Vas i doktora Karadžića tom prilikom?

13 O: Pa, doktor Karadžić nije znao da sam ja napustio preduzeće, pošto je
14 znao o tom slučaju od ranije i, znači, to je saznao i rekao mi je da, ovaj, on
15 misli da to moje angažovanje u opštini je relativno malo za m... eventualno neke
16 moje mogućnosti po njegovom mišljenju i predložio mi je, rekavši da na kvoti
17 Srpske demokratske stranke u Vladi BH ima upražnjeno mjesto za jednog il' dva
18 ministra i ponudio mi je da li bih... da razmislim da prihvatim to mjesto.

19 P: Da to pojasnimo, ne iz razloga što mislim da je to nekakva velika
20 tajna, ali da to bude jasno svima ovdje prisutnima, govorimo dakle o Vladi Bosne
21 i Hercegovine, dakako iz tog razdoblja i kad ste govorili o kvotama, Vi ste
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ustvari govorili o nečemu što je odražavalo sporazume o podjeli vlasti na
2 nacionalnom nivou. Je li tako?

3 O: Tako je.

4 P: Je li Vam on, dakle, ponudio neko konkretno ministarsko mjesto?

5 O: Jeste. Bilo je to mjesto: ministar bez portfelja u Vladi BiH.

6 P: A kakav je bio Vaš odgovor na to, gospodine Antiću?

7 O: Moj odgovor je bio da ću da razmislim par dana i da ću da se javim da
8 l' prihvatam, a rekao sam, prije svega, da je moja preokupacija privatni biznis
9 i da bilo kakva solucija koja isključuje privatni... moj privatni biznis za mene
10 nije interesantna. Dakle, ukoliko je prihvatljivo da ja i dalje vodim svoj
11 privatni biznis i eventualno obavljam tu funkciju, onda ću razmislit' na tu
12 temu. Bez privatnog biznisa, ne. I doktor Karadžić mi je rekao da je... da je to
13 moguće i da ukoliko se odlučim da prihvatim, ako ocijenim da ne mogu da vodim i
14 jedno i drugo, da je pošteno da to kažem i podnesem onda ostavku ako bo... ako
15 dođe do toga da ja ne mogu da kontrolišem i moju funkciju i privatni biznis
16 istovremeno.

17 P: Kad ste tog dana otišli sa sastanka, kakvog ste bili stajališta? Da
18 li ste bili više nakloni tome da prihvatite taj položaj ili pak ne? Gdje ste se
19 nalazili recimo u tom spektru?

20 O: Bio sam prilično iznenađen pozivom jer jednostavno nisam učestvovao u
21 svim tim stvarima, tako da me to iznenadilo na određen način i trebalo mi je
22 vreme da se konsultujem i sa porodicom i sa prijateljima i sam da razmislim sa

23
24
25
26
27
28
29
30

1 samim sobom da l' da prihvatim, ali bio sam, ono, na granici.

2 P: Da li je doktor Karadžić u tom razgovoru s Vama ispitivao, želio
3 nešto saznati o Vašim političkim stavovima?

4 O: Ne. Apsolutno, apsolutno ne. Mi, mislim, nismo, ovaj, nismo o tome
5 razgovarali, nego konkretno ponuda i odgovor na ponudu.

6 P: Da li je on mogao tada znati, a bez da Vas za to pita, za Vaše široke
7 političke stavove, široka politička gledišta?

8 O: Pa ne znam, vjerovatno... vjerovatno tako... tako procenjuje i
9 vjerovatno da dâ. Ne znam. Ne mogu da precizno odgovorim šta je mogao znati.
10 Uglavnom, nije me ispitivao na tu temu.

11 P: Tačno je, zar ne, da Vi u tom momentu niste bili član SDS-a?

12 O: Tačno.

13 P: Jeste li ikad bili član SDS-a?

14 O: Ne.

15 P: Jesu li Vas ikada pozvali da pristupite SDS-u?

16 O: Ne.

17 P: No, u svakom slučaju, Vi ste o tome razmislili i prihvatili taj
18 položaj. To je potvrđeno i Vi ste postali član Vlade Bosne i Hercegovine. Je li
19 tako?

20 O: Tako je.

21 P: Postali ste dio Vlade otprilike u aprilu 1991., zar ne, ili nedugo
22 nakon toga?

23 O: Tako nešto. April. Možda je čak ušlo u maj, al' mislim da je april
24 prije. Kraj možda aprila, tako.

25

26

27

28

29

30

1 P: Je li točno da su Vam gotovo odmah data dva formalna zadatka, odnosno
2 pozicije? Ja ću Vam sad to dakako reći na engleskom pa se nadam da će na srpskom
3 biti slično originalu. Kao predsjednik tijela za pružanje pomoći u slučajevima
4 prirodnih nepogoda i kao predsjednik, odnosno predsjedavajući - rekli bismo da
5 je to državni odbor za uvjetno puštanje na slobodu. Recimo da je to sad
6 otprilike moj opis. Nadam se ad ste zadovoljni tim opisom, gospodine Antiću?

7 O: Dobro ste rekli, baš tako je, obadva, obadva su opisa tačna.

8 P: A ja ću prihvatiti komplimente kada mi ih daju, gospodine Antiću.

9 Vi ste na tim položajima ostali sve do aprila 1992., je li tako?

10 O: Tako je.

11 P: Ta se vlada, dakako i naravno, kao što ste i sami rekli, a što i
12 Raspravno veće zna, sastojala od Muslimana, Hrvata i Srba kojima ste i Vi
13 pripadali. Kako biste Vi opisali doprinos koji su hrvatski članovi Vlade davali
14 poslovima, sjednicama i odlukama Vlade Bosne i Hercegovine u periodu kada ste i
15 sami bili njen član?

16 O: Hrvatski članovi samo mislite? Pa oni su...

17 P: Da, da, da. Upravo Vas konkretno prije svega pitam za Hrvate. Kasnije
18 ću doći i na druge.

19 O: Pa generalna... generalni utisak da su oni se trudili u svakom
20 trenutku da minimiziraju ostatak Jugoslavije i njen značaj i sve savezne,
21 odnosno, federalne funkcije koje su se doticale Bosne i Hercegovine, a posebno

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 vojsku. To je bilo vidljivo u svim materijama koje se tiču takvih problematika.
2 U ostalim pitanjima nije bilo problema. U redovnim takozvanim temama. Znači, sve
3 što je na... se ticalo saveznog nivoa, to su minimizirali, osporavali, itd.

4 P: Postaviću Vam ekvivalentno pitanje: kakav je bio doprinos
5 muslimanskih članova Vlade samom poslovanju, sjednicama i odlukama iste?

6 O: U prvom periodu bilo je to potpuno manje-više korektno i... jer su se
7 u tom periodu tražila rešenja za ostatak takozvane funkcionalne federacije i u
8 tom smislu je bilo... nije bilo velikih problema. Tek negde u drugom... u drugoj
9 polovini godine pojavili su se slični... slične konotacije i kod muslimanskih
10 predstavnika, kao što su bile od početka kod hrvatskih.

11 P: Gospodine Antiću, na osnovu onoga što ste sami opazili, da li je
12 postojala razlika na nivou sposobnosti i iskustva među srpskim, hrvatskim i
13 muslimanskim članovima Vlade?

14 O: Pa, teško je to reći za bilo koga, ali moja, moja zapažanja su možda
15 u tom smislu da dobar dio članova Vlade bio potpuno anoniman za širu javnost.
16 Recimo i kod Musl... kod Muslimanskih članova, na primjer. Dok su kod srbi...
17 kod srpskih predstavnika bili manje-više šire poznati ljudi članovi Vlade.
18 Poznati u javnosti po svojim funkcijama, pozicijama, itd. Uglavnom. Al' ne može
19 se uzeti kao generalno.

20 P: Na osnovu Vašeg članstva u Vladi tokom te godine, dakle, aprila 1991.
21 do 1992., recite da li je ta Vlada imala, to jest, kakav je stupanj utjecaja ta

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vlada imala na političke događaje u Bosni i Hercegovini?

2 O: Mislim, na čiste političke događaje u Bosni i Hercegovini da ta Vlada
3 nije imala, neću reći apsolutno nikakav, ali nikakav značajan uticaj, jer sve
4 što se u okviru politike dešavalo, dešavalo se na nivou Predsedništva i na nivou
5 stranaka koje su se dogovarale, sastajale, izvan tih organa. A kroz Vladu je
6 prolazilo samo ono što je moralo formalno da prođe da bi se zadovoljila ustavna
7 forma.

8 P: Da li to znači da u Vašem slučaju, gospodine Antiću, zamoliti ću Vas
9 da razjasnite Vijeću da li Vi to kažete da Vi niste zapravo kao član Vlade ništa
10 uradili niti postigli?

11 O: Vi ste pitali oko političkih prilika i događaja. Oko ostalih jesmo i
12 postigli smo, ali govorim o političkim - naravno, vrlo malo.

13 P: Možda je teško odgovoriti, gospodine Antiću, ali možda bi bilo
14 najbolje da Vas zamolim da taj termin "politički" shvatite u njegovom najširem
15 smislu, dakle da uključuje sve aspekte koji se tiču vlasti, ekonomije i itd.
16 Dakle, da ponovim pitanje, koji je utjecaj Vaš rad imao tokom godine? Da li ste
17 puno učinili, da li ste puno postigli, ili ne?

18 O: Pa ja sam bio ministar bez portfelja, dakle, nisam imao svoje
19 ministarstvo kako bih mogao mjeriti njegove rezultate. Naravno, učešće u ovim

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 komisijama je bilo korektno i funkcionalno. Ja sam se lično više bavio temama
2 koje su se ticale privrede i to mi je bilo blisko i tu sam učestvovao.

3 A oko političkih prilika na način kako ja to mislim, mislio sam prije
4 svega da se odnosi na bezbjednosne i na međunacionalne odnose. Na to sam mislio
5 da Vlada nije na to mogla da utiče posebno, pa ni ja.

6 Znači, nisu bili neki veliki rezultati, to je sigurno.

7 P: Da li je za vrijeme cijelog Vašeg boravka u Vladi, ministar za
8 ekonomiju bio Musliman?

9 O: Jeste.

10 P: Da li ste Vi od SDS-a dobili bilo zahtjeve, bilo uputstva - pa onda
11 ću Vas moliti da Vi razjasnite tokom Vašeg odgovaranja - dakle, da li ste dobili
12 uputstva da li se trebate koncentrirati na neki konkretni aspekt za vrijeme
13 Vašeg rada kao ministra bez portfelja?

14 O: Pa mislim, jasno je kao ministar bez portfelja učestvovao sam manje-
15 više u svim temama, ali od mene se očekivalo nešto više angažovanja i... i...
16 učestvovanja u problematici i tematici privrede i svega što se tiče oko
17 privrede. I to su bile jedine dodatne instrukcije, je l', koje sam mogao da imam
18 od početka. Prirodne za mene.

19 P: Vi ste cijelo to vrijeme i vodili svoje preduzeće, imali ste ured
20 negdje na Ilidži, je li tako?

21 O: Tako je.

22 P: Imali ste ured kao ministar bez portfelja u zgradi Vlade u Sarajevu.
23 Je li tako?

24 O: Tako je.

25 P: Rukovodstvo SDS-a nije bilo u istoj zgradi kao i Vi i Vaša
26 kancelarija koja je bila u Sarajevu. Jesam li u pravu?

27

28

29

30

- 1 O: Tako je. Nije bila.
- 2 P: Gdje se nalazio ured gospodina Krajišnika u odnosu na Vaš?
- 3 O: Pa u zgradi Skupštine BiH.
- 4 P: To je bila druga zgrada, sasvim različita od one gdje ste Vi imali
5 kancelariju?
- 6 O: Da. To je isti kompleks, to je, mislim, isti... U istom su kompleksu
7 bile sve te zgrade.
- 8 P: Da li je doktor Karadžić ili gospodin Krajišnik, da li je neko od
9 njih prisustvovao nekom od sastanaka Vlade tokom te godine dok ste Vi bili član
10 Vlade BiH?
- 11 O: Nikad. Kol'ko se ja sjećam, nikad.
- 12 P: Tokom te godine, sada ćemo ostaviti po strani ova dva sastanka koja
13 ste spomenuli sa doktorom Karadžićem prije nego što ste postali ministar, dakle,
14 nakon što ste postali ministar, da li ste imali kasnije privatne ili gotovo
15 privatne sastanke sa doktorom Karadžićem?
- 16 O: Ne.
- 17 P: Jeste li imali neke manje sastanke na kojima su bili doktor Karadžić
18 i još neki ljudi. Tu mislim manje od 10 ljudi ukupno?
- 19 O: Pa mislim da ne u... u tako užem sastavu. Mislim da nisam bio ni
20 tada.
- 21 P: Da li ste prisustvo... Ustvari, postojala je jedna zgrada o kojoj se
22 obično govorilo kao o "Klubu poslanika" SDS-a. Naime, to je bio i opis te zgrade
23 na neki način. Da li je to tačno?
- 24 O: Da. Postojala je zgrada koja se zvala "Klub poslanika", mislim da se
25 zvala i prije SDS-a tako, kol'ko se ja sjećam, možda nije tačno, i svi su je
26 zvali kao "Klub poslanika", al' to nije kao klub poslanika u parlamentu, nego
27
28
29
30

1 bukvalno naziv te zgrade, tako. I tu su se održavali određeni konsultativni
2 sastanci, povremeno, SDS-a sa... određenim tim pitanjima.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewarte, sudija Hanoteau ima
4 jedno pitanje za svjedoka.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine Stewart, ja se
6 izvinjavam što sam Vas sad morao prekinuti. Ja bih sada, u ovom trenutku na
7 zasjedanju, htio samo da mi kažete kako je svjedok sagledavao opću političku
8 situaciju u tom konkretnom trenutku. Dakle, svjedok je bio biznismen koji je
9 onda prešao u Vladu i za vrijeme svog članstva u Vladi on je istovremeno
10 nastavio biti biznismen. Ali, ono što ja sad pitam, što me zanima, je kao
11 građanin, građanin koji je bio aktivan u oba ova područja o kojima smo sad
12 govorili, kakva je bila njegova perspektiva, kako je on doživljavao i sagledavao
13 opću situaciju u odnosu na probleme koji su vladali u zemlji u to vrijeme.
14 Dakle, oprostite što još nastavljam da pričam, ali svjedok nam je naime rekao da
15 u sklopu Vlade uopće nije bilo debata o političkim temama, barem ne u prisustvu
16 svjedoka. Ipak, mene zanima kakav je njegov lični stav i mišljenje o situaciji u
17 to vrijeme.

18 SVEDOK: Pa moje lično mišljenje je bilo da je situacija bila dosta
19 složena, nedefinisana. Mislim da su svi, da se tako izrazim, kupovali neko
20 vrijeme do konačnog, pod pokroviteljstvom međunarodne zajednice, rešenja ukupnog
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 globalnog jugoslovenskog pitanja. I da sve što se na tom planu radilo u Bosni i
2 Hercegovini jeste bilo čekanje šta će se globalno riješiti. Tako da mislim da
3 nije bilo nekih pretjerano velikih šansi da se neke stvari nezavisno razriješe u
4 okviru same Bosne i Hercegovine. To je moj utisak bio.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I ja bih imao jedno pitanje, gospodine
7 Stewart. Nisam Vas htio ranije prekidati, iako sam, zapravo, imao namjeru
8 pitati, ali u svakom slučaju, evo sada ću Vas prekinuti na taj način.

9 Dakle, gospodine, kada Vas je gospodin Stewart pitao, kada ste preuzeli
10 funkciju ministra bez portfelja, da li ste dobili od strane SDS-a uputstva o
11 tome na što biste se trebali koncentrirati u svome radu. Vi ste na to
12 odgovorili: "Kao ministar bez portfelja, ja sam sudjelovao u radu na gotovo svim
13 temama i područjima, ali se od mene očekivalo da se malo više posvetim pitanju
14 privrede, a i to su bila jedina dodatna uputstva od samog početka." Recite, a od
15 koga ste konkretno dobili baš ta uputstva?

16 SVEDOK: Pa, mislim, kada sam razgovarao tada sa Karadžićem, to je bilo.
17 Od njega.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, da se koncentrirate na pitanja
19 vezano za privredu, to je bilo uputstvo gospodina Karadžića. Dakle, sada sam
20 shvatio, Vi ste govorili o uputstvima gospodina Karadžića, a pitanje se ticalo
21 uputstava koje ste dobili od SDS-a. Da li to znači da je to za vas značilo isto?
22 Da li me razumijete? Jer gospodin Karadžić je mogao govoriti u svoje ime, ili
23 pak, kao osoba koja iznosi stavove SDS-a. Dakle, kakva je bila situacija, bar
24 što se tiče Vas?

25 SVEDOK: Pa ja sam ga shvatio da je to uputstvo koje on daje ispred SDS-

26

27

28

29

30

1 a. On je tada bio samo predsjednik SDS-a. I bilo mi je dovoljno, ne znam, da...
2 da shvatim da je to uputstvo stranke istovremeno.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je on u to vrijeme, mislim pri tom
4 na gospodina Karadžića, imao neki zvaničan položaj ili funkciju u Vladi?

5 SVEDOK: Ne. Bio je samo predsjednik stranke.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Možete nastaviti, gospodine
7 Stewart.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Zahvaljujem Vijeću.

9 P: Gospodine Antiću, kada je riječ o "Klubu poslanika", ono što ja
10 pokušavam shvatiti - da ne bi bilo zabune kasnije - postojala je zgrada koja se
11 zvala "Klub poslanika", a postojao je i Klub poslanika SDS-a. Pri tom se misli
12 na ljude koji su bili članovi Skupštine iz SDS-a, je li tako?

13 O: Koji se tu skupljaju, mislite, je l' to? Tu su... to je bila... tu su
14 bile prostorije gdje su -

15 P: Klub poslanika je označavao i ljude koji su konkretno bili poslanici
16 SDS-a u Skupštini, je li tako?

17 O: Pa i to i drugo. Bilo je onih koji nisu bili, ovaj, poslanici, nisu
18 bili politički ili stranački angažovani. Tu su bili održavani i sastanci razni.
19 Mjesto okupljanja, kako bih rekao. Mislim, mislim, da su tu, ako se ne varam
20 možda bile, možda bile i zvanične prostorije stranke, mada nisam siguran. Nisu
21 verovatno zvanične, ali tu su održavani sastanci na razne teme, konsultacije o
22 ekonomiji, o politici, otkud znam.

23 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja se izvinjavam. Možda je
24 ovo malo naizgled zbrkano, ali tokom vikenda je bilo dosta vremena provedeno

25

26

27

28

29

30

1 bavljenjem time da li se radi o zgradi ili o samom tijelu, pa sam htio da to
2 izbjegnemo, ali sada ću nastaviti.

3 P: Gospodine, da li ste ikad bili prisutni na nekom od sastanaka Kluba
4 poslanika SDS-a?

5 O: Kluba poslanika kao članova Skupštine mislite?

6 P: Da.

7 O: Ne. Nisam bio lično

8 P: Jeste li ikad tokom te godine kada ste bili na dužnosti prisustvovali
9 bilo kojem SDS sastanku u zgradi "Kluba poslanika"?

10 O: To jesam. To su bili širi sastanci.

11 P: Na koji način širi? Koje tijelo se, kao prvo, tamo sastajalo? Koji
12 ljudi?

13 O: M...mislim da je postojao politički savjet stranke i ekonomski savjet
14 stranke. Mislim da se to tako zvalo i tu su se sastajali ljudi iz stranke, ali
15 ljudi eksperti, stručnjaci za određena pitanja i diskutovalo se o određenim,
16 aktuelnim temama na tim sastancima.

17 P: Da li su ekonomski i politički savjet imali zasebne sastanke ili se
18 to u praksi sve stavljalalo na jednu hrpu?

19 O: Pa u principu, imali su zasebne, ali mislim da... da su se nekad i
20 miješale problematike pa se i zajedno diskutovalo obe stranke... oba... oba...
21 obe vrste pitanja.

22 P: Ugrubo govoreći, koliko bi ljudi bilo prisutno na sastancima te
23 prirode?

24 O: Pa, dvadesetak - trideset, recimo, tu negde.

25 P: Koliko se sjećate, na koliko ste sastanaka te prirode bili prisutni u
26 ovoj godini kada ste bili član Vlade?

27

28

29

30

- 1 O: Pa teško je to reći, mislim, ali, ako je to bilo godina dana,
2 mož...možda desetak. Baš otprilike, mislim.
- 3 P: Da li je doktor Karadžić često bio tamo? Da li je to bilo uobičajeno?
- 4 O: Ne mogu jasno da se sada sjetim, ali u principu tim sastancima, da li
5 zajedno ili pojedinačno manje-više, bili su prisutni svi rukovodioci iz reda
6 državnih organa i stranke. Učestvovali su nekad zajedno, nekad pojedinačno,
7 nekad... Dakle, bili su prisutni.
- 8 P: Da li je tamo onda bio i gospodin Koljević, na primjer, barem na
9 nekom od tih sastanaka?
- 10 O: Naravno.
- 11 P: Gospođa Plavšić?
- 12 O: Takođe.
- 13 P: Gospodin Krajišnik?
- 14 O: Isto tako.
- 15 P: Da li je gospodin Krajišnik igrao aktivnu ulogu na tim sastancima?
- 16 O: Ulogu kao i svi ostali koji su imali, pitanje je bilo, zavisno od
17 teme koja je bila na dnevnom redu. To je bila uloga za onoga koji je bio
18 najkompetentniji za određenu temu, tako da, nikakvu posebnu... nikakvu posebnu
19 ulogu.
- 20 P: Da li se možda sjećate o kojim je temama gospodin Krajišnik preuzimao
21 vodeću ulogu u razgovorima, ako o bilo kojoj od tema jeste?
- 22 O: Ne. Ne sjećam se.
- 23 P: Tokom te godine kada ste bili u Vladi, da li ste ikada bili na
24 privatnim sastancima sa gospodinom Krajišnikom?
- 25 O: Ne. Ne, ustvari, samo jedanput kad smo se upoznali. Kad sam bio
26 izabran za predsjedj... za kak... za ministra, onda sam bio pozvan da se upoznam sa
27 gospodinom Krajišnikom jer to je bilo prvi put da se mi sretnemo tada. Jer se
28
29
30

1 nismo poznavali.

2 P: Ranije se niste nikada sreli, je li tako?

3 O: Tako je. Nikada.

4 P: Taj susret ili sastanak kada ste bili njemu predstavljeni, da li je
5 to bio poslovni ili politički sastanak ili je zapravo se više-manje radilo o
6 formalnom kratkom upoznavanju? Ustvari, recite Vijeću po Vašem mišljenju šta je
7 taj sastanak predstavljao?

8 O: Za mene je to bio sastanak za upoznavanje i kurtoazni sastanak,
9 razmjena nekih iskustava sa početka itd. Dakle, i otprilike, u istom pravcu
10 moje.... očekivanja da se bavim malo oko privrede i tako to. Ništa više. Vrlo
11 kratak sastanak, znači čisto upoznavanje.

12 P: Da li Vam je gospodin Krajišnik dao neka konkretna uputstva ili
13 smjernice o tome kakav stav, kakav pristup da imate na sjednicama Vlade?

14 O: Ništa posebno da bi bilo...

15 P: Da li Vas je upoznao, da li Vas je informirao ili Vam dao nekakve
16 smjernice u vezi sa politikom SDS-a?

17 O: Ne. Nije bilo potrebe. U tom... u tom periodu svi su znali šta su
18 čije smjernice i politika manje-više tako da je bilo suvišno ponavljati bilo
19 kome bilo šta.

20 P: Osim Vašeg položaja ili funkcije u dva tijela koje smo konkretno
21 spomenuli, dakle, agenciju za pružanje pomoći u slučaju katastrofa i državnog
22 odbora za uslovni otpust, da li ste povremeno za vrijeme boravka u Vladi bili
23 imenovani u *ad-hoc* komisije ili grupe?

24 G. STEWART: [simultani prevod] Ponoviću pitanje, časni Sude.

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 P: Dakle, osim Vašeg položaja u dva tijela koje smo konkretno spomenuli,
2 dakle, u ovoj agenciji za pružanje pomoći u slučaju katastrofa i nacionalnog
3 odbora za uslovno puštanje na slobodu, da li ste povremeno tokom boravka u Vladi
4 Bosne i Hercegovine bili imenovani u neke *ad-hoc* komisije ili grupe?

5 O: Jesam u nekoliko navrata, u... u periodu kada su već počele na terenu
6 da se dešavaju međunacionalne tenzije i pojedinačni incidenti, zavisno od
7 mjesta, Vlada je formirala takozvane tripartitne komisije, sastavljene od tri
8 različite nacionalnosti da pokušaju da riješe probleme na terenu ili smire
9 strasti, tako da kažem.

10 P: Recite, da li ste odlazili na razne lokacije, uključujući, recimo,
11 Bosanski Brod, Ilijaš, Bratunac, a sve u sklopu obavljanja upravo tih konkretnih
12 funkcija o kojima ste nam sada govorili?

13 O: Da, išao sam na ta tri spomenuta mjesta.

14 P: A ono što ste radili, zapravo, se odnosilo uglavnom na posredovanje u
15 sporovima kada bi oni negdje izbili? U principu?

16 O: Tako je.

17 P: Ako ne biste uspjeli u svojim nastojanjima da posredujete, da smirite
18 situaciju, šta bi se zatim dogodilo?

19 O: U principu idu jači, jači igrači na sledeću fazu, jači po funkciji, u
20 sledeću fazu rešavanja problema ukoliko se ne reše u prvoj fazi. Znači, stariji
21 nivo od ministara ili pomoćnika ministara.

22 P: Da li se sjećate kada ste otišli za Bratunac? Kada ste išli na jednu
23 od takvih misija?

24 O: Sjećam se, ali ne sjećam se datuma. Možda februar, mart, 1992.? Možda
25
26
27
28
29
30

1 tako, al', zaista, datuma se ne sjećam. Mislim, ni mjeseca.

2 P: Koji je konkretan problem bio koji Vas je doveo tako u Bratunac?

3 O: Desilo se neko ubistvo u okolini Bratunca u nekom selu tamo i to je
4 stvorilo nacionalne tenzije do mjere da se to ubistvo... kako bih rekao,
5 prozvalo ubistvom sa nacionalnim pobudama. I išli smo na... na... na teren tamo
6 da pokušamo da problem stavimo pod kontrolu države i da to državni istražni
7 organi istraže šta je bilo, kako je bilo i da ljudi ne... ne posežu za
8 istjerivanjem pravde na jedan necivilizovani i haotičan način. Eto, u tom
9 smislu.

10 P: Radilo se o ubistvu u kojem je pripadnik jedne nacionalne skupine
11 ubio pripadnika druge? Naime, to Vas pitam. Ako je tačno, onda recite o kojim se
12 nacionalnim skupinama radilo.

13 O: Ubijen je... ubijeno je lice muslimanske... muslimanske nacionalnosti
14 za... a za to je optuženo u tom trenutku, ja posle ne znam da l' se zna, ovaj
15 lice, da je to izvršilac lice srpske nacionalnosti.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ovo nije tema s kojom se mogu
17 pozabaviti u samo pet minuta, pa bi možda bio dobar trenutak da to napravimo
18 nakon pauze.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Učinićemo to nakon pauze. Međutim, prije
20 toga, imam samo jedno pitanje koje se nadovezuje na pitanje gospodina Stewarta,
21 gospodine Antiću. Tokom pauza između sjednica Parlamenta, jesu li se srpski, to
22 jest, SDS-ovi članovi Parlamenta, jesu li se sastajali? Ako bi bilo, recimo,
23 nekih problema gdje je bilo potrebno da se dalje diskutira? Dakle, jesu li se
24 poslanici SDS-a, dakle, zapravo, taj Klub poslanika, da li bi se oni sastajali
25 negdje?

26 SVEDOK: Mislite na Skupštinu BiH?

27

28

29

30

1 SVEDOK: Pa, normalno. Mislim da su imali... da su svi poslanički klubovi
2 imali svoje prostorije i u pauzama su imali sastanke, dogovore, šta već, mislim.
3 Mislim, to je kol'ko ja znam, nisam učestvovao na tome, ali koliko ja znam da dâ
4 i da je to uobičajeno.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li su se sastajali u onoj zgradi za
6 koju ste rekli da se zvala "Klub poslanika" ili bi se sastajali negdje u zgradi
7 Skupštine?

8 SVEDOK: Pa u zgradi Skupštine, mislim. Oni su imali oficijelne
9 prostorije, kao za sastanke u okviru skupštinskog zdanja.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Nadam se da nisam samo dodao
11 zbrci, ali shvaćam da se Klub poslanika nije sastajao u "Klubu poslanika", nego
12 u jednoj sobi u zgradi Skupštine.

13 SVEDOK: Klub poslanika na skupštinskim sjednicama u zgradi Skupštine, a
14 "Klub poslanika" kao zgrada, u bilo koje vrijeme, /nerazgovetno/. Ako sam nešto
15 ja dodao konfuzije?

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne. Sada je savršeno jasno. Imaćemo
17 pauzu do 11.00h.

18 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

19 ... Početak pauze u 10.33h

20 ... Sednica nastavljena u 11.04h

21 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

22 Izvolite sestti.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li ikakvog objašnjenja za to što
24 Obrane nema u sudnici?

25 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ne, nama nije ništa dojavljeno.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda ćemo pričekati. Prevoditelji su
2 ovdje i tehničari, kao i stenografkinja i tri tima Tužiteljstva.

3 Može li nam Obrana dati neko objašnjenje zašto zastupnika Obrane nema?

4 G. SLADOJEVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, gospodin Stewart je na
5 putu.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, to nije objašnjenje, to je -

7 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ispričavam se. Gospodin Zahar
8 će Vam ukratko objasniti zašto kasnim u sudnicu. Razgovarao sam sa predstavnikom
9 Raspravnog vijeća o pitanju koje se činilo prilično važnim. Ispričavam se, ali
10 mislim da smo se vjerojatno zanijali u tom razgovoru.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Čuti ćemo, dakle, od gospodina Zahara o
12 čemu se radi, ali molimo Vas, svakako da se potpuno odjenete.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Da, naime, nama je zgodnije ipak ostaviti
14 odore u sudnici.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavite, gospodine Stewart.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Nadam se da časni Sud razumije. Ne bih
17 želio odati dojam kao da sam nepristojno zanemario raspored rada i namjerno
18 ostavio časni Sud da čeka. Pretpostavljam da niste započeli sa ispitivanjem
19 svjedoka u mojoj odsutnosti.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, premda sam želio pitati da li možda
21 gospodin Krajišnik ima kakvih pitanja.

22 No, rekao sam u 11.05h da možete nastaviti, gospodine Stewart. Izvolite.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

2 P: Ko je otišao u Bratunac, sjećate li se, gospodine Antiću? Bili ste Vi
3 i Vaše kolege iz Vlade?

4 O: Pošto je to bilo za mene prepoznatljivo putovanje. Išli smo
5 helikopterom, bio je gospodin Avdo Hebib, on je mini... pomoćnik ministra ili
6 tako nešto... unutrašnjih poslova bio i još neko, mislim da je... ne mogu da se
7 sjetim ko je još, bogami.

8 P: Po dolasku u Bratunac, koji je bio Vaš primarni cilj?

9 O: Pa da razgovaramo i sa jednom i sa drugom stranom koja je bila u
10 stanju nervoze i tenzije. Znači, razgovarali smo i sa srpskom zajednicom i sa
11 muslimanskom zajednicom odvojeno.

12 P: Jeste li zatim podnijeli izveštaj?

13 O: Naravno, ne... ne lično ja, ali ne znam ko je ispred te komisije,
14 ovaj, zvanično podnio izveštaj predsjedniku Vlade i to je otišlo dalje u... na
15 dalje posmatranje i šta se dalje dešavalo... Tog trenutka je moja uloga bila
16 završena, poslije te posjete.

17 P: Je li to bio izveštaj za Vladu ili za koga?

18 O: Za Vladu, za Vladu.

19 P: Je li doktor Karadžić bio na bilo koji način uključen u ovaj dio
20 posla, odnosno, odlazak u Bratunac u svojstvu posrednika, dakle, ne mislim da li
21 je on osobno otišao u Bratunac, već da li je na bilo koji način doktor Karadžić
22 bio osobno uključen u Vaš odlazak u Bratunac?

23 O: Ne. Mene je u toj komisiji delegirao lično predsednik Vlad...Vlade,
24 Jure Pelivan. Da l' se on s nekim konsultovao prije toga, ja to ne znam. A
25 mislim da ne.

26

27

28

29

30

1 P: Je li gospodin Krajišnik sudjelovao u tom poslu?

2 O: Ne.

3 P: Da li je išta u vezi s tim odlaskom, s tom misijom u Bratuncu
4 prouzročilo neku vrstu neugode ili zabrinutosti za Vas i Vaše kolege koji su
5 činili dio delegacije?

6 O: Meni nije ništa direktno, naravno, ali atmosfera je bila
7 naelektrisana i u takvoj atmosferi morate uvijek biti malo zabrinuti da se ne
8 desi neki neplanirani eksces, mislim, u tom smislu zabrinutost da, ali
9 generalno, ne.

10 P: Prilikom Vaših sastanaka sa srpskim čelnicima u tom području i
11 muslimanskim čelnicima na tom području, da li su ti sastanci bili posve mirni i
12 prijateljski?

13 O: Mirni i prijateljski daklen, bili su... bili su mirni u tom smislu,
14 ali naelektrisani i puni dinamike i neke... emocija, svakako da. Uz...uzrok nije
15 bio miran, ali nije bilo ekscesa velikih .

16 P: Jeste li mogli bilo šta primijetiti o tome u kojoj su mjeri ljudi na
17 tom području imali u posjedu oružje?

18 O: Da, primijetio sam, barem, pogotovo, barem vidio sam na... na, u selu
19 gdje smo bili kod... muslimanskom dijelu, vidjelo se da su ljudi naoružani i to
20 nisu ni krili. Pred nama su to pokazivali. Pretpostavljam da je i srpska strana
21 to imala, al' nije pokazivala, al' samo pretpostavljam.

22 P: Da li je itko od osoba koje su bile prisutne na tim sastancima na
23 kojima ste i Vi bili imala oružje sa sobom?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Na sastancima unutra, vidljivih znakova oružja ne, ali oni ljudi koji
2 su bili vani, koji su čekali epilog razgovora, oni su bili naoružani.

3 P: Da li to stoji za Srbe i za Muslimane?

4 O: Ovo govorim za Muslimane, za Srbe nisam vidio. Ne mogu da kažem da li
5 su imali ili nisu. Mogu da pretpostavljam, ali nisam siguran.

6 P: Prilikom posjete Bosanskom Brodu, i možda bih da ubrzam stvari mogao
7 postaviti sugestivno pitanje: da li je napetost u Bosanskom Brodu dovela do toga
8 da su obje strane, pri čemu mislim na Srbe i Muslimane, postavile kontrolne
9 punktove koji su dijelili grad?

10 O: Objе strane da, s tim što mislim da su bili Srbi i Hrvati više nego
11 Muslimani s druge strane. Znači, Srbi i Hrvati u Brodu. Možda uz učešće
12 Muslimana, ali glo...globalna podjela je bila između Srba i Hrvata.

13 P: Da li je hrvatski delegat koji je bio dio Vaše misije, poduzeo neke
14 konkretne korake kako bi razriješio to pitanje u onom dijelu u kojem se to
15 ticalo Hrvata?

16 O: Mi smo učestvovali na zajedničkoj sjednici opštine i ko već spada u
17 to rukovodstvo. Ja zaista te funkcije ne znam. U... svi... svi trojica, i ja i
18 gospodin ispred hrvatske strane i muslimanske strane, dogovarali smo da se te
19 tenzije smire, da su događaji... događaji bez veze, da tako kažem, bez pravog
20 razloga prouzrokovani i onda smo se dogovorili da ja odem da razgovaram na... na
21 srpsku stranu sa tim ljudima koji su postavili barikade na toj strani, a
22 gospodin, sad ne mogu da se sjetim, bio je ministar sa mnom, Miro, ne znam kako

23

24

25

26

27

28

29

30

1 se zove, zaboravio sam, toliko je prošlo vremena, on je išao na hrvatsku stranu.
2 Mislim da je čak išao u Slavonski Brod, u Hrvatsku, da razgovara sa tim ljudima
3 o... o smirivanju tih tenzija

4 P: Kad kažete da ste formirali mišljenje da ti incidenti nemaju nekog
5 pravog uzroka, da li je to doista mišljenje koje ste stekli, odnosno, po Vašem
6 mišljenju, što je bio uzrok?

7 O: Tada nije bilo nikakvih, da tako kažem, pucnjave ili ubistava ili
8 bilo čega. To je bilo samo nekakve... nekakva reakcija izazvana nekim
9 potencijalnim strahom ili jedne ili obadvije strane, tako da u tom smislu mislim
10 da nije bilo nekog posebnog povoda, nego za svaki slučaj da se ono, nešto
11 osiguraju neke strane itd. Takav je moj zaključak. I događaji još nisu bili
12 izmakli kontroli. Sv... sve je bilo relativno mirno.

13 P: Da li je Vaša delegacija stekla neki utisak o tome da, bez obzira
14 kakvi bili uzroci, oni su u suštini lokalne naravi ili da su ti uzroci ustvari
15 došli van općine Bosanski Brod?

16 O: Ja sam utisak na poseti... posetivši ove ljude na srpskoj strani
17 stekao utisak da su oni, ne samo lokalnog nivoa donijeli tu odluku da urade,
18 nego čak još možda mikro lokalnog nivoa, čak na nivou nekog možda dijela grada
19 itd. Oni su potpuno to spontano uradili bez ikakvog posebnog razmišljanja, moj
20 je utisak. Kao, da se zaštiti da se ne bi šta desilo. To je njihovo bilo
21 objašnjenje. Bez ikakve... bez ikakvog plana i vrlo improvizovano, moram da
22 kažem.

23 P: Da li je neki član Predsedništva Bosne i Hercegovine posjetio
24 Bosanski Brod i to nakon, a u vezi sa Vašom misijom?

25 O: Pa naravno, posle naše posjete bio je napravljen izveštaj za
26 predsjednika Vlade; vjerovatno predsjednik Vlade informisao dalje koga treba ili

27
28
29
30

1 Predsedništvo i mislim da su posle, ne znam koliko posle, ali mislim vrlo, vrlo
2 brzo posle u taj region išli, mislim, gospođa Plavšić ispred srpske strane
3 mislim, i mislim, ali nisam siguran da je Fikret Abdić i ne znam ko je ispred
4 hrvatske strane. I naravno i tada se moja misija u tom pogledu s time završila.
5 Dakle, ja sam uvijek bio u tim jednokratnim posetama bez daljnjih zaduženja u
6 tom pravcu.

7 P: Gospodine Antiću, ne bih Vam želio postavljati pitanja o jednom
8 pokolju za koji su neki ljudi, pa i jedan svjedok ovdje tvrdili da se desio u
9 jednom mjestu koji se zove Sijekovac. Dakle, ne pitam Vas o tome, ali Vi ste
10 čuli za takav jedan incident, zar ne?

11 O: Čuo sam, da.

12 P: Koliko Vi znate, da li je bilo rečeno da je do tog incidenta došlo
13 prije ili nakon Vaše posjete Bosanskom Brodu?

14 O: Kol'ko se ja sjećam, nakon. Nakon, sigurno.

15 P: Ova grupa, kakvu ste Vi opisali, dakle, delegacija, otišla je u
16 Ilijaš. Da li je to bilo otprilike u martu 1992.?

17 O: M...Moguće. Zaista s datumima stojim jako slabo i davno je bilo, ali
18 moguće da je bilo u martu. Sve te tri posjete bile su relativno u... relativno
19 bliske jedna drugoj po vremenu.

20 P: Možete li, dakle, reći da je to bilo početkom 1992.?

21 O: Pa početkom, ako se i mart podrazumijeva pod početkom onda sigurno
22 da. Mislim, mislim da nije, mislim da nije bila zima, bilo je ipak neko
23 proljeće. Znam da je bilo lijepo vrijeme.

24 P: A radilo se ustvari o sljedećem, zar ne, da su Srbi zadržali jedan
25 kamion s municijom, a lokalni Muslimani su se žalili na to da Srbi žele zadržati

26

27

28

29

30

1 to oružje. Je li to bio predmet spora?

2 O: Jeste.

3 P: Je li Vaša delegacija na ovaj ili naj način uspjela staviti to oružje
4 pod kontrolu JNA u Sarajevu?

5 O: E, tu smo jedino bili uspješni u potpunosti i dogovorili smo se i
6 ljudi su ustupili taj kamion i vojska je to, uz kontrolu druge strane, već kako,
7 stavila u centralno neko skladište, tako da su bile zadovoljne i jedna i druga
8 strana. Posle smo imali sasvim korektne razgovore sa muslimanskom stranom i
9 ljudi su bili zadovoljni što se to riješilo na takav način. A bio je sa mnom i
10 predstavnik vojske, sjećam se dobro, general Đurđevac.

11 P: Jesu li lokalni Muslimani bili zadovoljni rješenjem koje ste
12 postigli?

13 O: Pa mislim da jesu, odnosno, kažu da jesu, jer su se oni upravo
14 plašili da to oružje ne bude upotrijebljeno protiv njih. Pošto je otišlo sada s
15 toga terena, oni su bili zadovoljni sa tim konkretnim slučajem, kako je riješen.

16 P: Da li je središnje, odnosno više muslimansko rukovodstvo SDA bilo
17 zadovoljno tim rješenjem koliko Vi znate?

18 O: Pa mogu da pretpostavim da je bilo zadovoljno što je sklonjeno sa
19 terena, al' da l' je zadovoljno što je došlo pod kontrolu vojske, nisam siguran,
20 al' to ne znam.

21 P: Vratimo se na sjednice Vlade. Kad ste prisustvovali sjednicama Vlade
22 tokom Vašeg mandata, jeste li primali uputstva unapred o tome kako glasati?

23 O: Ne, u svakom slučaju organizovano ne, niti je bilo potrebe. 95%

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 pitanja je iz reda rada Vlade i nije nužno da bude koordinirano s bilo čije
2 strane, jer su stručna pitanja manje-više, uglavnom. Nije ni potrebno da se daju
3 instrukcije za većinu tih pitanja. A za neka politička pitanja, ja lično ne, da
4 li je neko od naših kolega ministara imao određene instrukcije, to ne znam.
5 Organizovano svakako ne.

6 P: Jeste li na temelju onoga što ste primijetili na tim sjednicama
7 stvorili neki dojam o tome da Vaše kolege iz HDZ-a ili SDA primaju uputstva o
8 tome kako da glasaju?

9 O: Pa jesam, naravno, to sam rekao i maločas u smislu i na onim temama
10 koje su se ticale savezne države i opstanka Bosne u njoj. Kad je riječ o
11 stručnim pitanjima, nije se moglo primijetiti bilo čiji uticaj jer su slična
12 pitanja univerzalnog tipa i nisu imala predznak ni srpski, ni hrvatski, ni
13 muslimanski.

14 P: Da li je za vrijeme Vašeg mandata Vlada raspravljala o pitanjima
15 sigurnosti?

16 O: Ne mogu da kažem da formalno... formalno nije, al' svakako suštinski
17 ne. To je se svodilo na, znate, čuvene informacije o s... s... kako se to kaže,
18 političko bezbjedonosnoj situaciji u kome se manje-više sve svodi da je ona
19 složena i da je treba pratiti da ne bi došlo do nekih poremećaja. Znači, te
20 informacije koje je dostavljao MUP u tako suženoj formi, to je to. Ništa, ništa
21 značajno da bi se moglo iz toga zaključiti. Znači nije bilo tu nikakvih puno
22 detalja, izuzev kod ponekih pojedinačnih incidenata o kojima sam i pričao za

23
24
25
26
27
28
29
30

1 koje su dolazile informacije ako se nešto desilo na terenu i tako.

2 P: Ministar vanjskih poslova, dakle, sa zaduženjima za međunarodne
3 odnose, bio je Musliman, gospodin Silajdžić, je li tako?

4 O: Tako je.

5 P: Da li je on ponekad za vrijeme Vašeg mandata odlazio na misije u
6 druge zemlje?

7 O: Jeste.

8 P: Je li on Vladu potom obavještavao, dakle, podnosio izveštaje po
9 povratku s takvih putovanja?

10 O: Povremeno da, sa velikim zakašnjenjem, čisto, čisto formalno bez
11 nekih, ovaj, detalja, ali ponekad i ne. Meni je bilo čudno da jedna vlada bilo
12 koje zemlje može da ima međunarodne relacije sa nekim, a da neko ide na taj put
13 bez platforme za razgovore i bez izveštaja o tome. To je bilo čudno. To se nije
14 radilo na jedan temeljan način tamo.

15 P: To što on nije obaviještavao Vladu o svojim aktivnostima, da li je
16 ustvari on činjenicu, dakle, da nije izvještavao Vladu, da li je to bilo zbog
17 toga što ste Vi na traženje Vas i drugih kolega iz Vlade, on jednostavno je
18 odbijao ili na neki način sa zadržskom oklijevao davati takve izveštaje?

19 O: U principu niko to nije ni tražio, ali u jednom ili par slučajeva
20 bilo je traženo da se vidi šta je sa tom posjetom bilo, da l' je bila posjeta
21 Turskoj ili nekoj arapskoj zemlji, nisam sad baš siguran, al' na tu stranu
22 jeste, ovaj, odgovor je bio: "Nema potrebe da ja saopštavam Vladi jer sam ja
23 išao privatno i o trošku stranke i platila je ona troškove, prema tome nije...
24 nije to važno za Vladu."

25 Po meni to nije odgovor jer mislim da ministar inostranih poslova ne
26
27
28
29
30

1 može imati privatne posete drugim državama i vladama. A možda i može, a da ja ne
2 znam.

3 P: Da li je njegovo obrazloženje za Vas bilo nešto što je bilo dovoljno,
4 što Vas je uvjerilo da je to dosta?

5 O: Naravno da nije bilo dovoljno, al' mi je bilo jasno da takva pitanja
6 me treba ni postavljati jer nemaju pravu adresu.

7 P: Da li se možete sjetiti na kojoj se posljednjoj sjednici Vlade Bosne
8 i Hercegovine bili prisutni? Drugim riječima, kada se ona održala?

9 O: E sad ja ne znam da li je to, ovaj, da li je tog dana bila i zvanična
10 sjednica Vlade, ali moje posljednje prisustvo na... u zgradi Vlade i u kabinetu
11 gdje se održavaju sjednice bilo je - tog datuma se sjećam zato što je
12 karakterističan, naravno, inače ostalo vrlo teško - 3. aprila 1992. - i to je
13 bila zajednička sjednica ili proširena, il' kako već hoćete, uglavnom, cijelog
14 rukovodstva Bosne i Hercegovine, svih ministara u Vladi, Predsedništva BH,
15 predsjednik Skupštine, predstavnici vojske i još neki, ovaj, Teritorijalne
16 odbrane i mislim još neki članovi koji su, kojih se tiče ukupna politička
17 bezbednosna situacija u zemlji. To je bilo naveče 3. aprila, a bila je, ovaj,
18 sazvana na... zbog nekih problema u Bijeljini.

19 P: Možete li potvrditi jesu li prisutni bili sljedeći: gospodin Alija
20 Izetbegović?

21 O: Da.

22 P: Gospodin Stjepan Kljuić?

23 O: Da.

24 P: General Kukanjac?

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Da.
- 2 P: Momčilo Krajišnik?
- 3 O: Da.
- 4 P: Gospodin Đerić, premijer?
- 5 O: Da.
- 6 P: Nikola Koljević?
- 7 O: Da.
- 8 P: Gospođa Plavšić, da li je ona bila tamo?
- 9 O: Ja... ja mislim, nisam siguran. U principu bili su manje-više svi
10 koji su trebali biti.
- 11 P: Gospodin Karadžić?
- 12 O: Ne Kar...Karadžić ne, jer bilo je to samo... bili su smo prisutni
13 oficijelni funkcioneri koji su bili na funkcijama. Karadžić tada nije bio na
14 izvršnoj funkciji nikakvoj.
- 15 P: U kojem svojstvu, bar koliko Vi znate, je gospodin Krajišnik bio
16 tamo?
- 17 O: U svojstvu prisutnog, mislim, kao i svi ostali. On kao predsjednik
18 Skupštine, naravno.
- 19 P: Smatrate li da je predsjednik Skupštine neko ko tvori dio izvršnih
20 organa vlasti?
- 21 O: Ne, ali -
- 22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dozvolite, svjedok je rekao: "Ne,
23 ali..." Možda biste mogli dovršiti.
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 SVEDOK: Ne, mislim ne, ali je bio prisutan da čuje problematiku - to sam
2 hteo da kažem, da čuje, naravno.

3 G. STEWART: [simultani prevod] Možda bi bilo bolje da razjasnim. Ja
4 nemam nikakvih prigovora vezanih za pitanje Vijeća, naravno. Ja svakako nisam
5 imao namjeru prekinuti svjedoka.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nisam Vas ni za to bio optužio, samo me
7 zanimao odgovor.

8 G. STEWART: [simultani prevod] Nisam ni ja shvatio da je to kritika, ali
9 ovako u zapisniku bi moglo ispasti, pa sam zato -

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne, naravno. Izvolite, nastavite.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Dakle, događaji u Bijeljini su bili povod
12 za taj sastanak. Šta je bilo, kakvi su bili izveštaji, šta su sudionici sastanka
13 shvatili šta se to događa u Bijeljini?

14 O: Ne bih mogao to da preciziram zaista, bez da špekulišem šta je
15 detaljno bilo. Mislim, znam da su bili neki incidenti i da je traženo od strane
16 Alije Izetbegovića da se vojska uključi u rešavanje tih incidenata.

17 P: Da li je bilo razmimoilaženja u stavovima na tom sastanku između
18 gospodina Izetbegovića i bilo koga od Srba koji su bili tamo prisutni?

19 O: Generalno razmimoilaženje je bilo na temu: ako želimo da
20 upotrebljavamo vojsku da reši određene sporne teritorije, da bi je trebali

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 upotrebiti na svim spornim teritorijama, dok je gospodin Izetbegović insistirao
2 samo na Bijeljini.

3 P: Da li je gospodin Kljuić izrazio neko svoje mišljenje?

4 O: Ne sjećam se.

5 P: Da li je general Kukanjac iznio svoje mišljenje?

6 O: Da, general jeste. On bio spreman da stavi vojsku na raspolaganje u
7 ovom rešavanju svih gorućih tema na teritoriji Bosne i Hercegovine uz dogovor
8 svih strana. Dakle, ako se strane dogovore da vojska interveniše, on će to da
9 uradi. Ali svuda i gde bude, znači, postignuto jedinstvo oko toga.

10 P: Da li se moglo shvatiti zbog čega gospodin Izetbegović inzistira na
11 tome da se JNA pošalje samo u Bijeljину?

12 O: Ja sam to mogao shvatiti iz... iz konteksta da su u Bijeljini neke
13 srpske grupe, ili šta već, pravile određene probleme i da bi to faktički, da je
14 to bio faktički poziv da vojska interveniše protiv srpskih tih grupa. Iz toga
15 sam mogao shvatiti zašto je za Bijeljину. Vjerovatno je tako nešto i bilo
16 slično. Nemam pojma.

17 P: Da li je na kraju JNA bila upotrebljena kako bi se pokušalo smiriti
18 te neredе na raznim lokacijama diljem Bosne?

19 O: Ne. Ne, kol'ko ja znam, ne.

20 P: Jeste li Vi sljedećeg jutra poduzeli korake ka tome da svoju porodicu
21 preselite za Beograd?

22 O: Ja jesam sledećeg jutra moju porodicu odvezao u Beograd. Ne sa ciljem
23 da je preselim iz Sarajeva, nego zbog smrtnog slučaja u mojoj porodici gdje mi

24

25

26

27

28

29

30

1 je poginula snaja. Moju suprugu i djecu sam prevezao do Beograda da čuva njenu
2 maljet...maloljetnu djecu neko vrijeme. Znači, to je bio cilj. Ne preseljenje,
3 nego pomoć, privremena.

4 P: Vi ste lično imali određene poteškoće prilikom povratka zato što je
5 došlo do nereda u Sarajevu, tako da je došlo do prekida zračnog putovanja, je li
6 tako?

7 O: Tako. Ja sam... ja sam moju porodicu odvezao sa ciljem da njih
8 ostavim, a ja ću sutradan da se vratim i, odnosno u nedelju da se vratim, 5-og,
9 al' su događaji u Sarajevu me u tome spriječili. Avion nije letio i dobro se
10 sjećam da je isto let propustio u povratku iz Beograda u isto vrijeme i gospodin
11 Ejub Ganić, tako da nije bilo aviona. Ostao sam još nekol'ko dana.

12 P: Recite da li je sljedeće tačno: nakon nekoliko dana ste se vratili u
13 Sarajevo, otišli svojim roditeljima u Rajkovicu, čini mi se da ste rekli i tamo
14 ste ostali do određenog datuma u maju 1992. Da li sam u pravu?

15 O: Tako je.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Recite, časni Sude.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jedan odgovor nisam u potpunosti
18 razumio. Vi ste, gospodine svjedoče, rekli da je do toga došlo zbog smrti u
19 porodici. Naime, da je Vaša, žena Vašeg brata, da li je ona umrla početkom
20 aprila, dakle, 1., 2., 3. aprila? Dakle, odmah, netom prije nego što ste Vi
21 otišli u Beograd?

22 SVEDOK: Ne, ne. Par meseci pre, ona je poginula u saobraćajnoj nesreći u
23 Srbiji. Nema veze sa događajima u... ali smo na smjenu svi iz familije čuvali

24

25

26

27

28

29

30

1 njenu djecu itd. Nekad moja majka, nekad moja supruga, nekad neko treći, pošto
2 su bili jako mali.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, sada razumijem. Hvala na
4 razjašnjenju.

5 Možete nastaviti, gospodine Stewart.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

7 P: Vi ste u maju 1992., nekog datuma u maju, preselili se na Pale. Je li
8 to tačno?

9 O: Tačno.

10 P: Što je prouzrokovalo Vaše preseljenje na Pale?

11 O: Pa izabran sam za ministra za privredu na Skupštini Republike Srpske,
12 Srpske Republike Bosne i Hercegovine, kako se tada zvala.

13 P: Da li se sjećate kada u maju ste stigli na Pale?

14 O: Pa ne sjećam se tačno, ali ako sam izabran na Skupštini, to znam kad
15 sam dobio, 12. maja, znači, neki datum posle toga. Nekol'ko dana, da li 3, 4, 5,
16 7 dana posle toga, ne mogu tačno da se setim.

17 P: Po dolasku na Pale, prvo ste se smjestili u zgradu Kikinde, je li
18 tako?

19 O: Tako je.

20 P: Da li ste Vi zapravo dobili zadatak da formirate to ministarstvo u
21 sklopu Vlade Srpske Republike?

22 O: Tako je. Baš da ga formiram od početka.

23 P: Jeste li dobili detaljna uputstva kako da to uradite?

24 O: Ko je mogô dat detaljna uputstva? U to vremenu nije bilo ničega,
25 nikakvih uslova. Znači, krenuli smo od saznanja i iskustva šta bi moralo da se
26

27

28

29

30

1 uradi za početak i onda se to nadograđivalo tokom vremena.

2 P: Koliko ste ukupno vremena ostali na Palama?

3 O: Mislite kao... kao Vlada na Palama, u zgradi ili generalno na Palama?

4 P: Možete odgovoriti i na to pitanje, a i kao član Vlade.

5 O: Vlada kao tijelo na Palama je bila negde... mislim da smo početkom
6 juna negde da smo se preselili na Jahorinu jer nije bilo elementarnih uslova ni
7 prostora u toj maloj zgradi koja se zove Kikinda i preselili smo se kao Vlada u
8 hotel Bisticu na Jahorini i... i... i... a ja sam u Vladi bio do pred kraj
9 godine 1992.

10 P: Kako biste ukratko opisali prirodu Vaših zadataka i odgovornosti kada
11 ste bili ministar?

12 O: Najkraće, trebalo je uspostaviti koliko-toliko regulative za
13 funkcionisanje privrede u uslovima neposredne ratne opasnosti ili poremećenog
14 ekonomskog sistema, prekinutih saobraćajnih veza, spriječiti pljačke preduzeća,
15 spriječiti nekontrolisano ponašanje, anarhiju itd. I to na maksimalno mogući
16 način regulisati i dovesti u koliko-toliko neki normalan, normalan red da ne bi
17 bilo haosa. Ukratko to i, a sa ciljem da se obezbjedi minimalni nivo
18 funkcionisanja privrede za preživljavanje stanovništva, da ne bi došlo do
19 daljega rasturanja preduzeća. I da bi se, naravno, svi smo u tom trenutku

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 očekivali događaji da će se relativno brzo smiriti i treba sačuvati privredu da
2 ne potone za kratko vrijeme, nego da ostane u uslovima da može da nastavi da
3 radi čim se steknu za to uslovi. A svi su se nadali da će to biti jako brzo.

4 P: Da li ste podnosili izveštaj nekoj konkretnoj osobi?

5 O: Naravno, predsedniku Vlade - oficijelno.

6 P: To je bio gospodin Đerić?

7 O: Tako je.

8 P: A on je bio Vaš profesor na sveučilištu?

9 O: Tako je.

10 P: Od Vašeg dolaska na Pale u maju 1992. pa tokom sljedećih nekoliko
11 mjeseci, jeste li Vi lično imali neke sastanke s gospodinom Krajišnikom? Sada ne
12 mislim na velike sastanke na kojima ste možda bili prisutni i Vi i on. Pitam
13 Vas, da li ste Vi imali sastanke sa gospodinom Krajišnikom?

14 O: Da, mislim ne... ne... ne često, vrlo rijetko, ali prije svega na...
15 na temu konkretnih privrednih pitanja i prije svega u funkciji Krajišnika kao
16 čovjeka sa velikim privrednim iskustvom - savjet za nešto, kako, kako riješiti
17 neku stvar itd. S obzirom da je on poznao, pogotovo velike sisteme u regionu.
18 Eto, u tom smislu su bili naši određeni sa... susreti. Znači, ne kao
19 predsjednikom Skupštine, nego kao privrednikom sa iskustvom.

20 P: Možete li Pretresnom vijeću reći koliko često su se takvi sastanci
21 odvijali između Vas i gospodina Krajišnika?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 O: Ne često, po potrebi. Možda pet-šest puta u toku mog perioda, ne
2 verujem više. Možda ni toliko.

3 P: Da li ste bili upoznati sa ili ste uočili bilo kakve pokazatelje
4 učestvovanja gospodina Krajišnika u izvršnom djelovanju Vlade Srpske Republike?

5 O: Gospodin Krajišnik nikad nije učestvovao u radu Vlade i generalno je
6 važno neko pravilo da svaki organ radi svoj posao.

7 P: Da li ste bili upoznati u periodu nakon dolaska na Pale u maju 1992.
8 sa postojanjem nekog organa ili tijela koji se zvao Prošireno predsjedništvo?

9 O: Ja kada sam došao na Pale, izabran sam na nekoj Skupštini za člana
10 Vlade kad je izabrano i Predsedništvo Republike, Srpske Republike i naravno znam
11 da postoji Predsedništvo, a čuo sam i za izraz, čuo sam za izraz "Prošireno
12 predsedništvo" ili kako već, koje je podrazumijevalo konsultativne sastanke
13 Predsedništva sa drugim organima vlasti kao konsultativnog tijela.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, ja bih želio
15 postaviti jedno ili dva pitanja svjedoku kako bih razjasnio pitanje sastanaka
16 svjedoka sa gospodinom Krajišnikom kao iskusnim poslovnim čovjekom.

17 Možete li nam dati gospodine jedan primjer pitanja o kojem ste
18 razgovarali s njim. Rekli ste da se radilo o tome da ste tražili savjet kako da
19 se riješe neka pitanja. Možete li nam dati primjer takvih pitanja?

20 SVEDOK: Konkretno sad u ovom trenutku ne bih mogao, nego, uvijek se
21 radilo o tome pošto je, pošto je u Bosni i Hercegovini bilo specijalno mnogo
22 velikih sistema gdje je svima centrala bila u Sarajevu, a dijelovi preduzeća su

23
24
25
26
27
28
29
30

1 bili po drugim regionima. I raspadom republike došlo je i do raspada tih
2 sistema. I uglavnom su to bila pitanja na temu kako te dijelove funkcionalno
3 povezivati, tipa Energoinvestove fabrike, tipa Fabrike za proizv...proizvodnju,
4 odnosno, nafte i naftnih derivata itd. Uglavnom oko tih globalnih sistema.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Spomenuli ste naftu i naftne derivate.
6 Recite da li je jedna od stvari koja Vas je interesirala bila kako da se dođe do
7 nafte, jer mislim da svako, uključujući Vladu, treba naftu. Dakle, da li je to
8 jedna od stvari o kojima ste razgovarali sa gospodinom Krajišnikom?

9 SVEDOK: Ne, ne u smislu snabdevanja, nego u smislu organizacije,
10 organizacije dijelova preduzeća koje se... pa sam naveo naftu kao primer. Primer
11 Energopetrol kao preduzeće koje se bavi distribucijom nafte prije svega. Ja sam
12 naravno sa tim preduzećima saradivao na tu temu koliko sam mogao da im pomognem
13 u organizaciji i daljnjem funkcionisanju dok nisu uspostavljene neke
14 funkcionalne relacije da mogu sami da rade.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li biste nam mogli reći što ste
16 uradili na organiziranju i strukturiranju Energopetrola kako biste postigli da
17 ta firma ponovo profunkcionira?

18 SVEDOK: Ništa specijalno. Dakle, došlo je do raspada, pronašao sam
19 adekvatne ljude koji bi vodili to preduzeće, koji su imali poverenje i zaposleni
20 i koji bili ljudi od integriteta i sa iskustvom, oni su dalje nastavili da rade
21 kao u normalnim uslovima. Kao u normalnim uslovima. Znači, moj zadatak se svodio
22 dotle, ja nisam mogao da im organizujem rad, nego jednostavno da im pomognem da
23 počnu da rade jer je Vlada vodila računa o tim većim preduzećima kako da... ova

24

25

26

27

28

29

30

1 manja preduzeća su se snalazila sama.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako Vi niste bili zaduženi, uključeni za
3 to kako da se dođe do nafte, možete li mi reći ko jeste bio za to zadužen i
4 odgovoran?

5 SVEDOK: Pa ministarstvo generalno da, al' preduzeća koje je Ministarstvo
6 odredilo da se bave time. Sama preduzeća za potrebe... civilne potrebe. Tu
7 isključujem vojsku i ostalo. To... to nije bilo u mom domenu.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali ste Vi bili odgovorni za nabavku
9 nafte za civilnu potrošnju?

10 SVEDOK: Ministarstvo ne vrši nabavku, znači, Ministarstvo je
11 organizovalo preduzeća koja to vrše.

12 SVEDOK: Da, ali ta preduzeća to prodaju i Vladi, zar ne? Vladi je
13 također potrebno gorivo.

14 SVEDOK: Tako je.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, u civilne svrhe, Vi kažete da su
16 preduzeća bila odgovorna, a postoje dvije strane uvijek - ona koja kupuje i ona
17 koja prodaje.

18 SVEDOK: Preduzeće i kupuje i prodaje - trgovina. Energopetrol kupuje
19 naftu, naftne derivate i prodaje ih preduzećima koja iskazuju određene potrebe.
20 Po tržišnim cijenama. To je tako bilo.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U tom slučaju, da li ste Vi direktno za
22
23
24
25
26
27
28
29
30

- 1 namjene civilne vlasti kupovali onda naftu od Energopetrola?
- 2 SVEDOK: Ne.
- 3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Od koga ste Vi onda kupovali, ako ne od
4 njih?
- 5 SVEDOK: Mislite, na koga mislite kad kažete "vi", "mi"? Na Vladu il' na
6 ministarstva?
- 7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vaše ministarstvo koje je u sklopu
8 Vlade.
- 9 SVEDOK: Naše Min...
- 10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Recite prvo za Ministarstvo.
- 11 SVEDOK: Da, da, da, OK.
- 12 Dobro. Pa naše Ministarstvo je imalo potrebe za gorivo, za vozila itd.
13 Nikakve potrebe ovak', na to mislite? Uzmimo kupovali smo na pumpi... jedna od
14 pumpi... i više pumpi Energopetrola. Oni su to nama fakturisali, mi smo im to
15 plaćali. Konačno, Ministarstvo finansija je plaćalo u ime Vlade za svakoga.
- 16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. To mi je jasno. Dakle, gorivo
17 potrebno za vozila se direktno kupovalo od Energopetrola na benzinskim pumpama i
18 plaćalo se direktno. A dakle, sada ste Vi napravili razliku između Ministarstva
19 i Vlade. Kakva je situacija bila sa Vladom onda?
- 20 SVEDOK: Isto, isto.
- 21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, Vlada nikad nije kupovala neke
22 količine goriva na drugi način osim što bi se odlazilo na pumpe Energopetrola?
- 23 SVEDOK: Da, kad govorimo o potrebama funkcionisa... o tehničkim
24 potrebama funkcionisanja Vlade. Znači, to su vozila,... Na to mislite?
- 25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.
- 26 SVEDOK: Da, tako je.
- 27 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ničeg drugog?
- 28
- 29
- 30

1 SVEDOK: Ne da ja znam. Ne da ja znam.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A što se tiče vojske, ko je bio zadužen
3 za to?

4 SVEDOK: Ja za to nisam bio zadužen... i vojska je imala neki poseban
5 svoj plan preko Ministarstva odbrane i... kako već, uglavnom, ja nisam bio u...
6 u... uključen u to.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, kada je riječ o gorivu, Vaši
8 sastanci s gospodinom Krajišnikom su se svodili na to da ste se trebali odlučiti
9 za ljude koje je trebalo imenovati. Naime, nastojim samo shvatiti.

10 SVEDOK: Ja sam spomenuo prirodu tih razgovora, znači, Vi sad spominjete
11 gorivo, govorili smo i o Šipadu i o Š... Šumama Republike Srpske i o poštanskom
12 saobraćaju i o svemu. Dakle, nije, a ne o gorivu.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, shvaćam. Međutim, ja sam Vam ta
14 pitanja postavio zato što ste spomenuli naftna poduzeća pa me zanimalo nešto
15 više o tome. Dakle, kada ste na sastancima govorili o Energopetrolu, onda ste
16 govorili o tome da trebate pronaći prave ljude za određena mjesta na koje ih je
17 trebalo imenovati, a koja su ostala u Vašem dijelu nekadašnje republike.

18 SVEDOK: Ne, ne, ja nisam išao po pitanju ljudi, ja sam, kažem Vam,
19 razgovarao čisto kao savjete šta i kako u određenom trenutku. Mislim, niti so to
20 konkretne stvari koje sam ja sada rekao. Govorio sam o mnogim stvarima, o mnogim
21 pitanjima o kojima smo mogli pričati, a ljude sam ja pronalazio sam il' su se
22 oni na neki način nametali, nametali sami iznutra iz preduzeća, neko ih je
23 predlagao, ja provjeravao. Nije to bio neki izbor ljudi, svi su se razišli,
24
25
26
27
28
29
30

1 pobjegli, tako da je to uvijek bio problem.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Rekli ste da ste tražili savjete samo po
3 nekim pitanjima koja se nisu nužno ticala pronalaženja odgovarajućih ljudi, a o
4 kakvim ste to pitanjima tražili njegov savjet? Konkretno u vezi sa naftnim
5 kompanijama, odnosno Energopetrolom?

6 SVEDOK: Ovo mislim da o tome nisam nikako čak konkretno. Ja sam samo
7 naveo primjer svih tih djelatnosti koje su... kroz koje sam ja morao da prođem
8 na određen način.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prijevod] Govorili ste o naftnim poduzećima,
10 odnosno poduzećima koja proizvode naftu i naftne derivate. Ja sam Vas o tome
11 pitao, onda ste Vi dali primjer Energopetrola. Zatim sam Vas pitao o čemu ste
12 razgovarali, Vi ste rekli o restrukturiranju i pronalaženju... odnosno,
13 nastojali ste pomoći njihovom funkcioniranju. To ste dali kao primjer. A ja Vas
14 sada pitam još detaljnije o tome, dakle, pitao sam Vas da li se je ticalo
15 kadrovskih pitanja, onda ste rekli da nije, onda sam Vas pitao o čemu ste još
16 razgovarali, o kojim još pitanjima ste Vi tražili savjete od gospodina
17 Krajišnika. Onda pak kažete na to: "Ne, nisam konkretno tražio savjete." Zato mi
18 je teško na osnovu Vaših odgovora steći pravi dojam o tome do koje ste mjere Vi
19 razgovarali o naftnim, odnosno poduzećima za naftu i naftne derivate. Odnosno,
20 teško mi je sad steći dojam o tome o kojoj ste Vi konkretno temi razgovarali.

21 SVEDOK: Pa ja... Očigledno smo se pogrešno s...svatili. Ja sam
22 nab...nabrojô, počeo sam neko'ko grana koje se tiču moje djelatnosti da
23 nabrojim i Vi ste počeli da pitate za naftu. Dakle, ja sam bio zadužen za sve i
24 nisam htio da kažem da smo razgovarali konkretno o ovome il' o onome il' na ovaj

25

26

27

28

29

30

1 ili onaj način nego tu i tamo kad imam neku, neko pitanje il' nešto ako imam,
2 eto pitao sam u tom smislu, znači. Više ne sjećam se konkretno čega, znači, moji
3 sastanci sa Krajišnikom su bili isključivo takve vrste, dakle, nikakvi
4 politički, i to. To... to... to je svrha onoga što sam ja htjeo reći. Bez
5 specificiranja šta je jer je davno bilo. Ne sjećam se ni šta sam sâm radio, a
6 kamoli šta sam pričao sa gospodinom Krajišnikom. Bio sam ja potpuno samostalan u
7 radu što se toga tiče, ako mislite da li... da li je, ovaj, nešto.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, ne pitam za nikakvo odobrenje od
9 nekoga. Međutim, Vi ste spomenuli poduzeće za naftu i naftne derivate, Vi ste
10 taj koji ste spomenuli Energopetrol kao poduzeće koje se spominjalo s tim u
11 vezi. Vi ste rekli da je dotično poduzeće Energopetrol, oni su bili zaduženi za
12 distribuciju goriva.

13 Kad ste Vi, dakle, iznijeli te primjere, ja sam Vas konkretno pitao šta
14 ste u vezi s tim poduzećem razgovarali s gospodinom Krajišnikom i još uvijek
15 nisam dobio odgovor na to pitanje.

16 SVEDOK: Pa ništa u vezi s tim. Ja sam reč...rekao šta sam ja s tim
17 preduzećem uradio i kakva je njegova uloga bila. To sam rekao da je ono
18 snabdijevalo, šta je snabdijevalo, itd. Našao sam ljude, sjećam se toga, recimo,
19 eto konkretno, sasvim slučajno, našao sam ljude, sjećam se koji su bili
20 direktori itd. U to vrijeme.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Stewart.
22 Odnosno, ispričavam se, sudac Hanoteau ima za Vas pitanje.

23 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ispričavam se. Želio bih razumjeti
24 sljedeće: ja bih želio znati zašto ste otišli do gospodina Krajišnika u pet ili
25 šest navrata. Rekli ste da ste ga smatraliiskusnim poslovnim čovjekom,
26 biznismenom. Zašto ste ga smatraliiskusnim biznismenom? Na čemu ste temeljili

27
28
29
30

1 tu informaciju?

2 SVEDOK: Pa to je bila poznata informacija. Gospodin Krajišnik je bio
3 jedan od vodećih direktora u jednom najvećem sistemu u Sarajevu, Energoinvestu,
4 u firmi koja je bila najjača u regionu i poznavao je dosta tu problematiku i to
5 su svi znali. Znači, sa njegovim iskustvom, konkretnim iskustvom u tome poslu.
6 Kao što sam razgovarao i s mnogim drugim ljudima gdje god sam mogao da dođem do
7 određene ideje, do određene pomoći pitao sam, tražio sam, kretalo se od nule.

8 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Da, ali rekli ste da ste ga smatrali
9 iskusnim poslovnim čovjekom i to zbog toga što je bio jedan od direktora tog
10 poduzeća za proizvodnju energetike. No, zašto ste ga smatrali iskusnim poslovnim
11 čovjekom? Da li je on bio poznat u zajednici kao netko tko je odigrao važnu
12 funkciju u lokalnoj privredi, koji se bavio različitim dijelovima privrede, da
13 li je on bio poznat po tome? Je li on bio iskusan političar kao zastupnik u
14 Skupštini? Zašto ste njega kontaktirali da bi Vas savjetovao u Vašem poslu?

15 SVEDOK: Pa bio je poznat, opšte poznat kao dobar privrednik. Znači, ne
16 samo meni nego svima. Zašto sam njega povremeno, u godini dana par puta,
17 mislim... Zašto? Zato što sam još pored njega desetine ljudi kontaktirao i u
18 zemlji i van zemlje i u Vladi i van Vlade i u drugim privrednim granama. Mislim,
19 ja kao čovjek privrednik razmišljam da od koga god mogu da dobijem neku
20 instruk... savjet, mišljenje, pitam. Mislim, to je meni normalna stvar i ne
21 vidim... ne vidim ovaj, ne znam kako drugačije to da objasnim... mislim.

22 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Što ste Vi znali o njegovim
23
24
25
26
27
28
29
30

1 poslovnim sposobnostima, a što Vas je navelo na zaključak da je on privredni
2 stručnjak, odnosno stručnjak za privredu? Rekli ste nedavno da niste baš mnogo
3 znali o njemu, da ga niste poznavali. A što Vas je iz njegove biografije navelo
4 na to da je on netko tko je dobro upoznat sa privrednim pitanjima, da je on bio
5 profesionalac privredni?

6 SVEDOK: Pa nisam ga lično poznao pošto sam do... dosta, ja mislim,
7 možda ne dosta mlađi, ali njegova firma je bila jedno vrijeme, bila gla... jedno
8 nekoliko godina glavna tema u Sarajevu sa najvećim platama. Ne... i sad, u kojoj
9 su radnici, svako je imao obezbijedeno stambeno pitanje itd. Prema tome, ne
10 postoji niko ko se bavio privredom da nije znao za gospodina Krajišnika kao
11 privrednika. A što se tiče i u okviru ostalih ljudi koji su bili, predsjednik
12 Vlade je bio profesor, predsjednik Karadžić je doktor, potpredsjednik Koljević
13 je književnik, gospođa Plavšić biolog. Logično je ako s nekim moram da
14 razgovaram, moram se s nekim u oblik... u okviru moje problematike sa ko se
15 bavio privredom. U okviru... između ovih ljudi najiskusniji je bio gospodin
16 Krajišnik. I to su svi znali.

17 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Koliko ste Vi znali, po Vašem
18 mišljenju, koliko dugo je on bio direktor tog poduzeća?

19 SVEDOK: Ne znam tačno. Sigurno dosta dugo. Desetak i više godina, možda.

20 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam gospodine na tim
21 odgovorima.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Stewart.

23 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala.

24 P: Gospodine Antiću, Prošireno predsedništvo. Dakle, prošireno, bez
25
26
27
28
29
30

1 obzira kako se sad koristio termin, šire predsedništvo - sve je to jedna te ista
2 stvar po Vašem mišljenju, zar ne?

3 O: Ista stvar kao, Prošireno predsedništvo, ista stvar kao šta?

4 G. STEWART: [simultani prevod]: Mislím da smo implicitno dobili odgovor
5 na pitanje, časni Sude.

6 Naime, imali smo različite prijevode na engleski, pa je bilo "šire",
7 "prošireno" dakle na engleskom *extended*, *expanded*. Dobivali smo različite
8 prijevode, pa sam ja sad samo želio potvrditi da tu, kada je riječ, ne znam, o
9 produljenom, proširenom predsedništvu, da je to sve jedno te isto predsedništvo.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa ja bih čak rekao, mislim da nema
11 nikakve veze da li se prevodilo sa to "šire", "prošireno", "produljeno"
12 predsedništvo, da je to sve jedno te isto.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Ne znamo sad kako se to prevodi na
14 srpskom.

15 P: Gospodine Antiću, ja Vas sad ustvari pitam u vezi s Predsedništvom.
16 Tu je i nešto što ja Vama postavljám kao "prošireno" predsedništvo. Nije
17 postojao neki drugi oblik većeg Predsedništva Republike Srpske osim onog što ste
18 čuli da je opisano kao "prošireno predsedništvo", je li tako?

19 O: Ne. Ne znam. Postoja...postojalo je Predsedništvo, čuo sam za izraz
20 "prošireno" ili "šire" sad to je, znači, isto, ovaj, ali to je... iznad više da
21 l' mislite da l' postoji još šire nešto? Ne... Možete precizirat' pitanje? Malo
22 je nejasno.

23 P: Mislím da je ovaj Vaš odgovor ustvari baš zašao u srž.

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 07.11.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa nisam siguran.

2 Vi ste sad rekli da je postojalo Predsedništvo i nešto što se nazivalo
3 "proširenim" ili "širim predsedništvom". Možete li nam reći kakva je razlika
4 postojala između predsedništva kao takvog i "proširenog predsedništva"?

5 O: Predsedništvo kao takvo je oficijelni organ upravljanja, izabrano na
6 Skupštini i sastavljeno od tri člana koji su činili Karadžić, Kra...Koljević i
7 Plavšić, a prošireno predsedništvo je pojam koji se uvriježio kao proširene
8 sjednice toga predsedništva konsultativnog tipa. Ja ga tako doživljam i
9 tako... tako jeste. Znači, to je prošireno predsedništvo koje se nekad znalo
10 proširiti sa još nekim po potrebi. Nisam učestvovao na tome, al' mislim toliko
11 znam o tome.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali na temelju onoga što ste Vi čuli,
13 tko bi prisustvovao tim proširenim sjednicama Predsedništva?

14 SVEDOK: Pored Predsedništva od tri člana, tim sjednicama često su
15 prisustvovali, ili uglavnom prisustvovali, ja sad to ne znam pošto nije moj...
16 predsjednik Skupštine, predsjednik Vlade, a ponekad i neki ministri, da l'
17 policije, da l' vojske, zavisno od situacije.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam. Izvolite, nastavite,
19 gospodine Stewart.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Pa ja sad samo želim da bude jasno. Ovaj
21 posljednji odgovor pokriva cijelu srž pitanja, premda sam ja jednostavno želio
22 razriješiti terminološko pitanje prevođenja na engleski, a ne postavljati ovo
23 šire pitanje. No, hvala Vam. Vaša pitanja su korisna, časni Sude.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine, jeste li Vi sami prisustvovali nekom sastanku, sjednici
2 koju ste Vi smatrali da je sjednica tog proširenog predsjedništva?

3 O: Ne.

4 P: Jeste li gospodina Đerića smatrali članom Predsedništva?

5 O: Ne.

6 P: Jeste li prošireno predsjedništvo smatrali nečim što je imalo jasno
7 članstvo? Dakle, da li ste mogli reći da je osoba A, B, C, D, E, F član, a X, Y,
8 Z nisu? Je li to način na koji ste gledali na to tijelo?

9 O: Da...da li ima određeni sastav, mislite, članove? Nisam ga tako
10 posmatrao.

11 P: Dok ste bili na Palama, jeste li na osnovu onoga što ste sami
12 primijetili i onoga što ste znali, mogli steći jasnu predodžbu o tome tko
13 kontrolira vojna pitanja?

14 O: Vojna pitanja kontrolisalo je Predsedništvo Republike.

15 P: Kad kažete "Predsedništvo Republike", na koje pojedince pri tom
16 mislite, odnosno, koji su to pojedinci po Vašoj procjeni kontrolirali vojsku,
17 odnosno, vojna pitanja?

18 O: Predsjednik Predsedništva Karadžić i članovi Predsedništva, Plavšić i
19 Koljević.

20 P: Jeste li Vi osobno bili u mogućnosti steći neki dojam o tome do koje
21 je mjere svaki od to troje ljudi bio uključen u pitanja vojske i u kojoj mjeri
22 je svaki od njih imao utjecaja?

23 O: Ja nisam imao prilike to da mjerim, a mislim da je, normalno, po
24 hijerarhiji, predsjednik Predsedništva imao vjerovatno najveći uticaj, ali to je
25 kolektivni organ. Između njih ne znam kako su se podijelili po uticaju.

26

27

28

29

30

1 P: Jeste li Vi za vrijeme Vašeg boravka na Palama od maja 1992. nadalje
2 primijetili, odnosno, saznali za bilo šta što bi Vam dalo do znanja da je
3 gospodin Krajišnik imao bilo kakvu kontrolu nad aktivnostima vojske, odnosno
4 policije?

5 O: Nisam nikakvih imao indikacija da je -

6 P: Jeste li s vremena na vrijeme na sjednicama Vlade raspravljali o
7 pitanju vojnih logora?

8 GĐA PREVODILAC: Ispravka prevoditelja - zatvoreničkih logora.

9 SVEDOK: Da... da... da. Upravo sam to... ne vojnih ne, već raznih
10 takozvanih sabirnih centara, zatvora. Ne znam kako se već sve to moglo zvati.
11 Bilo je u par navrata i informacija oko toga i Vlada je zauzela stavove da se
12 to, ovaj, što prije dovede u red, da se stvari... stavi pod kontrolu regularnih
13 organa, da se to istraži. Na kraju je donijela odluku i da se to sve zatvori,
14 u...ukratko rečeno.

15 P: Da li se pitanje zatvorenički logora, odnosno, osim što ste
16 sudjelovali na sjednicama Vlade, na koji ste Vi način osobno bili uključeni u
17 bilo kakva pitanja koja su imala veze sa zatvoreničkim logorima, odnosno
18 zatočeničkim objektima?

19 O: Nikako nisam bio uključen, izuzev što sam bio prisutan.

20 P: Da li je bilo nekih konkretno članova Vlade koji su imali posebne
21 odgovornosti ili zaduženja u vezi s time?

22 O: To su po linijama funkcionisanja bili ministar odbrane, policije i
23 pravosuđa kojih se to ticalo direktno po lin... njihovoj, njihovoj liniji, a mi
24 smo kao Vlada zauzimali stavove o tome.

25

26

27

28

29

30

1 P: Jeste li bili prisutni kad je Vlada primila izvještaje koji su
2 osobito kod Vas prouzročili zabrinutost i anksioznost u pogledu stava? Govorim o
3 zatočeničkim logorima, odnosno o objektima, da bude jasno.

4 O: Da li sam bio prisutan?

5 P: Da, da li se sjećate da ste bili prisutni? Odnosno, postaviti ću Vam
6 iznova pitanje, gospodine Antiću da bi bilo jasno. Da li se sjećate da ste bili
7 prisutni bilo kojoj sjednici Vlade na kojoj su zaprimljeni izveštaji o
8 zatočeničkim objektima, odnosno zatvoreničkim logorima, a koji su kod Vas osobno
9 prouzročili zabrinutost?

10 O: Bio sam prisutan, da. Bila je... bila je komisija koja je obišla te
11 logore i podnijela neki izveštaj na tu temu.

12 P: A to je kod Vas izazvalo zabrinutost. Je li?

13 O: Ne. Bile su razne, kol'ko se sjećam, bile su razne priče koje mi u
14 Vladi nismo ni znali - sa terena. Negde tačne malo, negde netačne u potpunosti i
15 bio... zadatak komisije je bio da to ispita i podnese izveštaj o tome i komisija
16 je, sad ne znam detalje, ali rekla da ima i nepravilnosti i da ima netačnih
17 informacija, da ima toga i predložila određene sugestije koje su sproveli
18 ministarstva pravosuđa i policije i vojske. I Vlada je zauzela stav da se to
19 pitanje apsolutno stavi pod kontrolu vojske i da se što je moguće prije takvi
20 centri, ili kako se već zovu zatvori, ukinu. Mislím da su i ukinuti vrlo brzo.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Koliko Vi znate, je li gospodin Krajišnik bio uključen u bilo kakve
2 rasprave ili odluke koji su se ticale zarobljeničkih logora odnosno zatočeničkih
3 centara.

4 O: Ne, koliko je meni poznato, ne.

5 P: Je li gospodin Krajišnik bio na nekom posebnom glasu u odnosu na
6 njegove odnose sa muslimanskom zajednicom?

7 O: Ha! Na posebnom glasu, mislim, ako mogu da... to je, znači, moje neko
8 mišljenje i važno je mišljenje da gospodin Krajišnik ima dovoljno strpljenja za
9 razgovaranje, pregovaranje i da je dobro poznao mentalitet tih ljudi sa kojima
10 je proveo cijeli život - zajedno i u preduzećima i u kolektivima i u tom smislu
11 je imao reputaciju čovjeka koji može razložno razgovarati sa Muslimanima oko
12 po... oko potencijalnih dogovora koji su bili cijelo vrijeme u igri.

13 P: Jeste li možda znali na koji način je muslimansko političko
14 rukovodstvo gledalo na gospodina Krajišnika?

15 O: Pa, z...zna... To ne mogu znati kao činjenicu, ne znam, ali je moj
16 utisak ako su s nekim htjeli da razgovaraju i da dogovaraju bilo šta, onda je to
17 bio on više nego bilo ko drugi iz vrha Republike Srpske.

18 P: Jeste li ikada čuli ili pročitali ili vidjeli na televiziji ili
19 osobno bilo kakve izjave gospodina Krajišnika koje su bile pogrdne, agresivne,
20 ili na neki način diskriminirale Muslimane ili muslimanski narod?

21 O: Ne.

22 P: Je li točno da ste pod kraj 1992. godine napustili mjesto člana u
23 Vladi Republike Srpske?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Tačno je da sam napustio, ali ne ono da sam napustio sam, nego je
2 predsjednik Vlade podnio ostavku i po zakonu cijeli Kabinet podnosi ostavku. U
3 tom smislu sam i ja, ovaj, napustio moje mjesto, a nisam... nisam kasnije biran
4 u sledeću vladu i otišao sam na drugi posao.

5 P: Ima još nešto, zar ne? Vi ste uzeli na sebe zadatak da osnujete
6 trgovinsku komoru Republike Srpske i osim Vaših osobnih poslovnih aktivnosti, na
7 to ste usmjerili svu svoju energiju od tada pa na dalje. Je li to tačno?

8 O: Tačno je.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, gledam na sat, a
10 istovremeno razmišljam i o ovom sažetku po pravilu 65ter. Pitam se koliko Vam
11 još vremena treba kako bi vidjeli kako organizirati rad nakon pauze.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Prije svega, časni Sude, želim reći da
13 sam vrlo blizu kraja, ali drugo, ako bih mogao reći i ako bi to bilo
14 prihvatljivo za časni Sud, bilo bi bolje da završimo ovih posljednjih nekoliko
15 pitanja nakon pauze, a ne sad.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko Vam onda još vremena treba?

17 G. STEWART: [simultani prevod] Pa mislim oko deset minuta.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Imamo onda sada pauzu sve do
19 12.50h i ako stignete na vrijeme, nadam se da ćete završiti onda oko 13.00h.

20 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

21 ... Početak pauze u 12.31h

22 ... Sednica nastavljena u 12.52h

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

2 Izvolite sestiti.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Stewart, možete
4 nastaviti.

5 [Pretresno veće i sudski savetnik većaju]

6 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, dozvolite da odmah kažem,
7 deset minuta još uvijek vrijedi za mene, ali gospodin Krajišnik mi je naznačio
8 da još nekoliko stvari treba pitati tako da će mi trebati nešto više vremena,
9 hvala.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, vidjećemo.

11 G. STEWART: [simultani prevod]

12 P: Gospodine Antiću, dozvolite da Vam predočim dokument koji je već bio
13 u spisu cijeli niz puta. Međutim, najbolja oznaka za njega je P43, to svi znaju.
14 To je dokument od nekoliko stranica na Vašem jeziku, gospodine Antić, da li sam
15 u pravu?

16 O: Da.

17 P: Gospodine Antiću, ja znam da ste Vi ovaj dokument vidjeli u periodu
18 kako ste došli u Hag. Dakle, ne bi bilo zabune.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts?

20 G. MARGETTS: [simultani prevod] Mi nemamo primjerak tog dokumenta pred
21 sobom.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, to je dokument od
23 19. decembra i ako ispitivanje bude išlo onim putem koji ja predviđam, onda
24 nećemo ni pogledati detaljnije taj dokument.

25 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ja sam samo htio znati o čemu se radi.

26 Hvala.

27 G. STEWART: [simultani prevod] U pravu ste. Nisam imao namjeru da ni na
28
29
30

1 koji način onemogućim Tužilaštvu. To je onaj koji nosi broj 93. To je ona
2 verzija koju najčešće koristimo.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sad me zbunjujete, jer P43 nosi broj
4 100, ali nema problema. Radi se o 19. decembru. Ako se to stavi na grafoskop,
5 ovaj primjerak koji je dobio svjedok, onda ćemo svi vidjeti o čemu se radi.

6 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite zbog zbrke. Dobio sam, dakle,
7 dokument na kojem piše P43 i P64A. Čini se da je danas malo teže se brinuti oko
8 tih stvari.

9 P: Dakle, gospodine Antiću, da li ste Vi ranije vidjeli ovaj dokument
10 ili neki veoma sličan njemu, u principu u istom obliku, prije Vašeg dolaska u
11 Hag prije ovih nekoliko dana?

12 O: Nikad. Nikad ga nisam vidio.

13 P: Ako bi Vam sada rekao da je to jedan dokument za koji se govori, ili
14 ga ljudi poznaju sada već kao "varijanta A" i "varijanta B", recite, prije
15 dolaska u Hag jeste li čuli da se o nekom dokumentu govori kao o varijanti A i
16 B.

17 O: Nikad nisam čuo za to.

18 P: Jeste li bili prisutni na nekom većem skupu SDS-a u *Holliday Innu* u
19 Sarajevu s kraja 1991. ili početka 1992.?

20 O: Koliko se sjećam nisam bio prisutan.

21 P: Hvala. To bi bilo to što se tiče ove teme, gospodine Antiću.

22 Dakle, s time smo završili.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li se sjećate koji je bio stav gospodina Krajišnika, barem koji se
2 mogao čuti u javnosti, po pitanju da li bi Srbi trebali ostati u Sarajevu ili ga
3 napustiti?

4 O: Mislite poslije Daytona?

5 P: Bilo kada, ili prije, ili poslije.

6 O: Da. Gospodin Krajišnik je uvijek bio za opstanak Srba u Sarajevu, kao
7 rođeni Sarajlija, a je... i ja isto kao rođeni Sarajlija isto tako mislim i da
8 je apsolutno uvijek bio na liniji opstanka u Sarajevu. To znam.

9 P: Da li se sjećate da li je ikada u javnosti zauzeo stav kako bi Srbi
10 trebali otići iz Sarajeva?

11 O: Ne.

12 P: Gospodine Antiću-

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, da li bi bilo
14 jednostavnije i jasnije, a posebno s obzirom na to da govorimo o širem
15 vremenskom rasponu, možda da napomenemo da je Sarajevo grad koji je ipak u
16 jednom trenutku bio podijeljen, dakle, da se na neki način napravi razlika u tom
17 smislu. Neki dijelovi onoga što je svojevremeno bilo Sarajevo. Naime, Pale je
18 također jedna od općina. Ostati u Sarajevu je u određenoj mjeri dvosmislena
19 tvrdnja ako kontekst nije jasno naznačen.

20 G. STEWART: [simultani prevod] Razmišljam o tome.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogli bismo konkretno pitati svjedoka
22 kada kažete da se gospodin Krajišnik zalagao za ostanak Srba u Sarajevu, kada
23 bismo to dakle podijelili na sljedeći način: da li se on zalagao za to da Srbi
24 ostanu u srpskom Sarajevu prije Daytona ili se izražavao u smislu da bi Srbi
25 trebali ostati i u, da ih tako nazovemo, dijelovima Sarajeva pod muslimanskom

26

27

28

29

30

1 kontrolom?

2 SVEDOK: Generalno, da Srbi ostanu u Sarajevu, a rešenje za Sarajevo da
3 se riješi kroz pregovore, gdje bi, kako bi funkcionisala vlast i stanovništvo,
4 to je bilo otvoreno pitanje. Nije se... n... nije se o tome izjašnjavao da znam,
5 ni on, niti bilo ko, jer je bilo preuranjeno. Znači, zavisilo od rešenja
6 Sarajeva, ali generalno da Srbi ostanu u Sarajevu u svakoj soluciji.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, a u slučaju, kao što je bilo, da se
8 ne dođe do rješenja, da li je on bio za to da Srbi ostanu u onim dijelovima
9 Sarajeva koji nisu pod srpskom kontrolom?

10 SVEDOK: U slučaju da nema rešenja, kak... kojeg, mislim, kakvog rešenja
11 mislite?

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi ste spomenuli rješenje. Ali, dobro.
13 Prije Daytona znamo da je jedan dio Sarajeva bio pod srpskom kontrolom, a da je
14 drugi dio Sarajeva bio pod muslimanskom i... Ustvari, nazovimo to muslimanskom
15 kontrolom. Da li je gospodin Krajišnik iznosio stavove o tome da li bi Srbi
16 trebali ostajati u onim dijelovima Sarajeva koji su bili pod kontrolom
17 Muslimana? To je moje pitanje.

18 SVEDOK: Ja nisam čuo takvo izjašnjavanje javno, ali -

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A nakon Daytona?

20 SVEDOK: A nakon Daytona -

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Još uvijek je postojala podjela, iako su
22 linije uz koja je ta podjela išla malo drugačije bile, ali, još uvijek su
23 postojali dijelovi nekadašnjeg šireg područja Sarajeva, kao na primjer Pale koje
24 su bile pod srpskom kontrolom i drugi dijelovi koji su bili pod muslimanskom.
25 Dakle, da li je on nakon Daytona govorio da bi oni Srbi koji su živjeli u

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 07.11.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 dijelovima Sarajeva pod kontrolom Muslimana, da li bi oni trebali po njemu
2 ostajati ili ne?

3 SVEDOK: To znam generalni stav rukovodstva i gospodina Krajišnika da bi
4 trebali ostati tamo gde jesu, a kako će se ko kasnije, ovaj, pošto je, recimo,
5 veliki dio... dio opština, na primjer Ilidža, pripao muslimanskoj strani u
6 podjeli na Daytonu, a tamo je barem 50% stanovništva bilo Srbi i logično je da
7 ostanu tamo gde jesu. I to je takvo bilo zalaganje gospodina Krajišnika i svih
8 koji smo u tomu... u tome mogli imati svoje mišljenje. Bilo je logično da bude
9 tako. Međutim, ljudi su na žalost postupili drugačije. To je već drugo pitanje.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

11 Možete nastaviti, gospodine Stewart.

12 G. STEWART: [simultani prevod] Hvala.

13 P: Gospodine Antiću, tokom Vašeg boravka na Palama 1992., da li ste bili
14 upoznati s time da li je na općini Pale bilo zatvorskih objekata? Naravno,
15 postojali su neki obični zatvori. Čini mi se da je uvijek tamo bio neki.
16 Međutim, da li ste upoznati sa postojanjem nekih bitnijih pritvorskih objekata?

17 O: Nisam upoznat, nisam nikad čuo da je tako nešto postojalo i mislim da
18 nije postojalo.

19 P: Konkretno, da li ste znali za neku lokaciju na Palama gdje su
20 Muslimani bili držani u znatnijim brojkama tokom 1992. godine?

21 O: Ne.

22 P: Da li je bilo bilo kakvog zatvora, bilo kakve vrste na Palama?

23 O: Ja mislim da nije bilo nikakvog. Barem, ja ne znam da je bilo, ni
24 oficijelnog.

25

26

27

28

29

30

1 P: Šta je bio Novi privrednik?

2 O: Novi privrednik to je bilo, bila je neka ideja da se organizuje
3 akcionarsko društvo u širem smislu riječi, gdje bi mnogo ljudi uložilo neki
4 sitni novac i da bi to preduzeće funkcionisalo i stvaralo neki... neke
5 mogućnosti za proširenje privredne saradnje na širem prostoru, mislim. Čisto
6 dioničarsko društvo zamišljeno da... zamišljeno da raste. Ali mislim da od toga
7 od početka, od osnovne ideje da se nije ni maklo nigde. Kol'ko se ja sećam.
8 Obično akcionarsko društvo, preduzeće, dakle, to je.

9 P: Da li je neko smislio osnivanje toga?

10 O: Ja se ne sjećam ko je smislio to, mislim, to je...

11 P: Kada se ta ideja prvi put pojavila?

12 O: I to ne znam tačno. Možda, možda krajem 1991., možda tako, ali
13 mislim, vrlo neprecizno. Možda i kasnije.

14 P: Da li ste Vi bili na neki način uključeni u to?

15 O: Znao sam za to, bio sam nešto tamo, ali mislim da se ništa na tu temu
16 nije radilo kol'ko je -

17 P: Nisam siguran da li sam Vas već ovo pitao. Da li je gospodin
18 Krajišnik bio prisutan na nekim sjednicama Vlade, a na kojima ste Vi bili
19 prisutni dok se to sve odbijalo na Palama? Dakle, pri tom govorim o Vladi
20 Republike Srpske.

21 O: Ne sećam se. Ja mislim da ne, ali ne sećam se tačno.

22 G. STEWART: [simultani prevod] Nemamo više pitanja, časni Sude, Hvala
23 Vam.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala, gospodine Stewart.

25 Gospodine Antiću, sada će Vas unakrsno ispitivati, pretpostavljam,
26 gospodin Margetts, zastupnik Tužilaštva.

27 Možete početi, gospodine Margetts.

28 G. MARGETTS: [simultani prevod] Mikrofon se sad uključio, hvala.

29

30

1 Unakrsno ispituje g. Margetts:

2 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

3 P: Mikrofon se sada uključio. Hvala.

4 Gospodine Antiću, govorili ste o jednom sastanku Vlade Bosne i
5 Hercegovine održanom 3. aprila 1992. i o određenim komentarima koje je Alija
6 Izetbegović iznio na tom sastanku. Mi imamo snimku sjednice Predsedništva koja
7 je bila održana istog tog dana. Da li ste bili prisutni i na toj sjednici?

8 O: Ne.

9 P: Na sjednici Predsjedništva, gospodin Izetbegović je opisao problem u
10 Bijeljini na sljedeći način: "U Bijeljini je u grad ušla paravojna jedinica
11 arkanovci. Ljudi su ubijani, ranjavani i ti ljudi se još uvijek ubijaju tamo."

12 Da li se na isti način opisala situacija u Bijeljini i na toj sjednici
13 Vlade ili sastanku Vlade?

14 O: Ne znam tačno da li na isti način, ali u tom smislu, svakako, da. U
15 tom smislu.

16 P: Dakle, problem u Bijeljini, da li ste to shvatili je bilo to što su
17 civile ubijale Arkanove jedinice.

18 O: Po... po tim informacijama da je to bio problem koji su oni
19 prezentirali na toj sjednici, jest.

20 P: Zatim je gospodin Izetbegović, obraćajući se Kukanjcu, rekao da bi
21 trebalo mobilizirati rezervne snage Teritorijalne obrane i opisao je krizne

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 točke ovako: "Krizne točke su Bijeljina, Kupres, Mostar, Banja Luka i Bosanski
2 Brod."

3 PREVODILAC: Prevodilac je možda pogriješio, možda nije Kupres, nego
4 Krupa.

5 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da li je on opisao sva ta mjesta kao
6 mjesta za koje je potrebno dati neku vrstu obezbjeđenja? A sada nisam čuo
7 prevod.

8 P: Molim Vas, odgovorite ponovo, gospodine. Da li su to mjesta koje je
9 spomenuo gospodin Izetbegović gdje je potrebno da se pruži neko obezbjeđenje?

10 O: Po mom sjećanju, on je obezbjeđenje tražio samo za Bijeljinu, a to
11 jesu bila krizna žarišta koje ste naveli. Sve.

12 P: Da li Vam je jasno da je vjerojatno na sjednici Predsedništva možda
13 tražio da se obezbjeđenje pruži i za druga mjesta, ne samo za Bijeljinu?

14 O: Možda je na sjednici Predsedništva, ali ja to ne znam. Na ovoj
15 sjednici na kojoj sam ja bio prisutan, nije.

16 P: Hvala, gospodine Antiću.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ja imam jedan svežanj dokumenata koji bi
18 htio raspodjeliti stranama i Vijeću, kao i jedan primjerak za svjedoka.

19 Časni Sude, prvi dokument je dokument koji se nalazi iza tabulatora 1A.
20 Zamoliću da se to predoči gospodinu Antiću. Časni Sude, molio bih da se ovom
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dokumentu dodijeli broj dokaznog predmeta.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim tajnika.

3 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P979, a prevod na engleski,
4 P979.1.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala. Možete nastaviti.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Antiću, pred sobom imate dokument koji nosi naslov:

8 "Smjernice o zadacima i načinu djelovanja...."

9 O: OK.

10 P: Dakle, sada je pred Vama taj dokument, "Smjernice o zadacima i načinu
11 djelovanja i funkcionisanja snaga odbrane, državnih organa i subjekata u oblasti
12 privrednih i društvenih djelatnosti u Srpskoj republici Bosni i Hercegovini u
13 uslovima ratnog stanja."

14 O: Je.

15 P: Gospodine Antiću, ovaj dokument je bio predöčen Vladi 14. jula 1992.
16 na sjednici na kojoj ste Vi bili prisutni. Sjećate li se da ste taj dokument
17 vidjeli u predmetno vrijeme?

18 O: Ne sjećam se ovog dokumenta uopšte. Prvi put ga sad vidim.

19 P: Ako Vam mogu pomoći, možda će koristiti da pogledate sljedeći
20 dokument. To je tabulator 1B, a naslov dokumenta je "Operativni program mjera za
21 sprečavanje poremećaja društvenih tokova u uslovima ratnog stanja", a taj
22 dokument već ima broj dokaznog predmeta, P583 pod tabulatorom 76.

23 Gospodine Antiću, ovaj drugi dokument je dokument o kojem se razgovaralo

24

25

26

27

28

29

30

1 na tri različite sjednice Vlade na kojima ste Vi bili prisutni i to 16. jula
2 1992., 22. jula 1992. i još jednoj sjednici koju nemam pred sobom. Da li
3 možda prepoznajete ovaj dokument sada kada ste ga vidjeli?

4 O: Da, da, da.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, kažete dokument
6 od 17-og, a da se o tome razgovaralo 16-og.

7 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da, Časni sude. Ovaj dokument koji
8 imate pred sobom je jedna od radnih verzija dokumenta i on je 16. bio
9 sastavljen, a 17-og tek dostavljen.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

11 G. MARGETTS: [simultani prevod]

12 P: Pogledajte molim Vas prvi paragraf ovog dokumenta gdje stoji "Na
13 osnovu člana 8 Zakona o odbrani i u vezi sa smjernicama o zadacima i načinu
14 djelovanja i funkcionisanja snaga odbrane, državnih organa i subjekata u oblasti
15 privrednih i društvenih djelatnosti u Srpskoj Republici Bosni i Hercegovini u
16 uslovima ratnog stanja, Vlada Srpske Republike donosi ovaj Operativni program
17 mjera za sprečavanje poremećaja društvenih tokova u uslovima ratnog stanja.

18 Da li Vam ovo pomaže da se sjetite onog prethodnog dokumenta, prvog
19 kojeg sam Vam pokazivao, onog koji je u Vašem registratoru pod tabulatorom 1A?
20 Dakle, da li Vam to pomaže? Da li se sjećate da je ovaj Operativni program mjera
21 bio program čija je namjera bila da se sprovedu upravo ove smjernice koje su

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 navedene pod tabulatorom 1A?

2 O: Ja se ovih Smjernica ne sjećam, Programa se, naravno, sjećam.
3 Verovatno, vidim da to u preambuli stoji da je na osnovu smjernica dobijen
4 zadatak da se napravi program rada Vlade i to je OK. To znam i tome... time sam
5 se bavio. A ovo, zaista se opet ne sjećam šta piše u ovom... tim Smjernicama ne
6 sjećam se šta piše. Nis...nisam ih... nisam ih... nisam ih nikad imô pred sobom.
7 Nisam čit'o. Možda je predsednik Vlade imô pa je to -

8 P: U svjetlu Vaših saznanja o tome kako su dokumenti bili pripremani,
9 činjenica da je ovako konkretno navedeno u preambuli, možete li nam danas reći
10 da li je jasno da je operativni program stvarno bio zamišljen kao nešto što je
11 trebalo služiti za sprovođenje ovih smjernica?

12 O: Zaista u ovom trenutku ne znam šta piše u smjernicama. Ako tako piše,
13 onda vjerovatno je naslonjen. Da li u...u cjelini ili u detaljima, ne mogu da
14 komentarišem jer nisam, ovaj, pročitao. Kako piše, izgleda da je u skladu sa
15 smjernicama, ali ja to zaista ne znam jer nisam, ovaj, čitô.

16 P: Gospodine Antiću, zamoliću Vas da pogledate dio pod brojem 6 u
17 smjernicama, u ovom prvom dokumentu i to ovaj dio koji se tiče zadataka u
18 oblasti privrede i prvi paragraf je paragraf 18. To možete naći na stranici 7
19 kopije koju Vi koristite, ispod tabulatora 1A.

20 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, vidim da svjedok gleda
21 Operativne mjere, a -

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislim da Vi govorite o glavama jer bi
2 dijelovi bili -

3 G. MARGETTS: [simultani prevod] Da, da, stvarno govorim o glavama.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, gospodine, glava 6 je na stranici
5 7 verzije na B/H/S-u, pogledajte paragraf 18.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Antiću, ovdje se opisuju zadaci iz oblasti privrede u
8 paragrafima 18, 19 i 20. Molim Vas da te paragrafe pročitate i da potvrdite da
9 se radilo o zadacima koji su potpadali u Vaš portfolio ministra za privredu.

10 O: Da, pročitô sam.

11 P: Hvala Vam, gospodine Antiću. Na neke od tih zadataka vratiti ćemo se
12 kasnije. Ja bih zasad želio da pređemo na drugu temu, a to je tema proširenog,
13 šireg Predsedništva, kako je ono već nazvano u glavnom ispitivanju.

14 Gospodine Antiću, Vi ste kao ministar primali Službeni list Republike
15 Srpske, zar ne?

16 O: Pa znate, prim... ne, mislim, primala je Vlada i, naravno, i
17 ministarstva. Primali smo, naravno. Imali smo, kako da ne.

18 P: I Vaš je običaj bio da ga čitate, zar ne?

19 O: U principu da, ako nema ništa interesantno za mene, preskočim. Za
20 moju problematiku, mislim.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Odluka koja je objavljena u Službenom listu broj 7 je odluka o
2 izmjenama i dopunama Ustava i kaže sljedeće: "Da za vrijeme ratnog stanja
3 Predsedništvo se proširuje na sljedeće članove: predsednika državne Skupštine i
4 predsednika Vlade Srpske Republike Bosne i Hercegovine."

5 Jeste li Vi tu odluku pročitali otprilike u junu 1992. kada je ona
6 donesena?

7 O: Poznato mi je to kada... poznato mi je da to postoji u... za uslove
8 ratnog stanja.

9 P: Da, a prema Vašem razumijevanju, ratno Predsedništvo jeste
10 funkcioniralo, obuhvaćalo je tri člana, Karadžića, Koljevića i Plavšićku, kao i
11 Krajišnika i Đerića. To je tačno, zar ne?

12 O: Ratno Predsedništvo obuhvatalo je Karadžić, Koljević i Plavšić. Ne
13 Ratno predsedništvo, Predsedništvo. Ne znam da li je Ratno predsedništvo kao
14 takvo i postojalo. Mislim da ne.

15 P: Gospodine Antiću, Vi ste bili na sjednici Skupštine srpskog naroda
16 održane u novembru 1992. u Zvorniku, zar ne? To je tačno?

17 O: Ne sećam se, moguće je. Mislim, ne sećam se, o čemu - da me
18 podsetite?

19 P: Jedno od glavnih pitanja na dnevnom redu te sjednice, izneseno je od
20 strane Trbojevića, tadašnjeg zamjenika predsednika Vlade, Milana Trbojevića, a
21 ticalo se činjenice da Ratno predsedništvo ustvari funkcionira, bez obzira što
22 se nije ispunio tehnički preduvjet za njegovo funkcioniranje, a to je formalno
23 proglašenje ratnog stanja. Da li se sjećate te rasprave?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne.

2 P: Kako bih Vam osvježio pamćenje, za vrijeme te rasprave na sjednici
3 Skupštine kojoj ste Vi prisustvovali, Karadžić je rekao da je on bio za
4 Predsedništvo jer treba puno posla obaviti, a gospodine Koljević i on, ako su
5 zauzeti, tu je Biljana, a ako je pak i Biljana zauzeta, onda imamo gospodina
6 Krajišnika.

7 Rekao je: "Nikada u Predsedništvu nismo se sukobljavali" i rekli su da
8 sve svoje ideje stavljaju na stol i da u suštini odlučuju kolektivno. Da li se
9 sjećate tih komentara koje je iznio gospodin Karadžić?

10 O: Ne sećam se ni tih komentara, ne sećam se ni da li sam bio. Mislim,
11 zaista.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Margetts, mnogo vremena
13 ponovno provodimo na nekim stvarima koje su više puta spomenute. Ovaj svjedok je
14 uglavnom svjedočio na način da je rekao da pored samog Predsedništva u sastavu
15 tri člana, da te sjednice, a govorio je o sjednicama proširenog Predsedništva,
16 rekao je da je većini tih sjednica prisustvovao predsednik Skupštine. Da li mi
17 sad moramo ponovno prolaziti sve to jer je Sudsko vijeće dakako svjesno toga da
18 postoji neslaganje u vezi s tim da li je ono postojalo ili ne, ali mi se ne čini
19 da postoji neko veliko neslaganje u vezi prisustvovanja. Mislim da je ono što je
20 dosad rečeno i uz sve dokumente koje imamo već dovoljno. Pitam se da li trebamo
21 to ponovno prolaziti. Sve dok Vi, dakako, ne iznesete nešto novo.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

ponedeljak, 07.11.2005.

Predmet br. IT-00-39-T

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona načinjenog tokom sudskog postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o originalnom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena sa transkriptom na engleskom jeziku.

1 G. MARGETTS: [simultani prevod] Ne, ne. Časni Sude, mi nemamo ništa novo
2 po tom pitanju. Hvala Vam za Vaš savjet. Ja ću otići na sljedeću temu koja se
3 također tiče Predsedništva.

4 P: 6. jula 1992. na 15. sjednici Predsedništva kojoj je prisustvovao
5 između ostalih, gospodin Krajišnik, podijeljeni su zadaci članovima
6 Predsedništva. Gospodin Krajišnik je dobio zaduženje da se bavi povjerenicima,
7 dakle, komesarima, odnosno povjerenicima i da bude osoba zadužena za privredu.

8 Gospodine Antić, Vi ste u svom svjedočenju govorili o sjednicama na
9 kojima ste bili s gospodinom Krajišnikom, ili sastancima na kojima ste s njime
10 bili i gdje ste razgovarali o privredi. Vi ste sami rekli da je on bio cijenjeni
11 poslovni čovjek i ustvari da je to upravo razlog zbog kojeg je on u
12 Predsedništvu odabran kao zadužen i za taj portfolio. To je i razlog zbog kojeg
13 ste se s njime sastajali, zar ne?

14 O: Ne. Ja prvi put čujem da je to njegovo oficijelno zaduženje. Ja sam
15 ga po inerciji, po svom ličnom saznanju konsultovô za određena privredna
16 pitanja. Prvi put čujem da je on određen za ekonomska pitanja sada. U bilo kom
17 obliku.

18 P: Gospodine Antiću, rekli ste da je Predsedništvo komandiralo nad
19 vojskom, to je tačno, zar ne?

20 O: Da.

21 P: Također ste rekli da nikada niste prisustvovali sjednicama tog ratnog
22 Predsjedništva. I to je tačno, zar ne?

23 O: Tačno, da.

24 P: 27. juna 1992. godine održana je sjednica Predsedništva na kojoj
25 Radovan Karadžić nije bio prisutan, a na kojoj je gospodin Krajišnik izdao
26 nalog, odnosno, gospodin Krajišnik, Koljević, Plavšić i Đerić su izdali nalog

27

28

29

30

1 vojsci da prekine sa aktivnostima artiljerije na području Dobrinje. Radilo se o
2 sljedećem, zar ne, gospodine Antiću, da nije samo gospodin Karadžić imao tu
3 ovlast da izdaje naloge vojsci?

4 O: Nego i Koljević i Plavšić. Verovatno. Ja zaista ne znam njihove
5 podjele između njih troje kakve su. Ko je imao koja... kakva ovlaštenja, ali da
6 li je on sam bio nadležan da izdaje ili su srazmjerno Koljević i Plavšić, ja to
7 ne znam.

8 P: Ali Vi niste u poziciji da osporavate ovaj dokument koji imate pred
9 sobom, zar ne? Vi niste u poziciji da osporavate činjenicu da su te četiri osobe
10 izdavale naloge vojsci, s obzirom da Vi na tim sjednicama niste bili, zar ne?

11 O: Ja ne znam da li su izdavali, ne znam, nisam bio.

12 P: Gospodine Antiću, govorili ste o određenim ograničenim funkcijama
13 koje ste imali kao ministar privrede i vidjeli smo i opis tih funkcija u onom
14 dokumentu koji je bio dokazni predmet 1A, smjernice. To je obuhvaćalo i
15 odgovornost za osiguranje proizvodnje roba potrebnih za ratne aktivnosti, zar
16 ne?

17 O: A da, mislim, kad se kaže potrebe za ratne... za ratne aktivnosti,
18 znači sve robe uključujući, počev od hrane do bilo koje druge robe, mislim.
19 Misli se na to. Za ratne aktivnosti je potrebno mnogo roba različitih.

20 P: Gospodine Antiću, sada ću Vas uputiti opet na dokument koji stoji iza
21 razdjelnika 1B i to je dokazni predmet P583 iz dijela 76, to je Operativni
22 program mjera za sprečavanje poremećaja društvenih tokova i moliću Vas da
23 pogledate paragrafe 12 i 13 tog dokumenta. Imate li te paragrafe pred sobom,
24 gospodine Antiću? U paragrafu 12 stoji da će se izraditi proizvodni ratni plan

25
26
27
28
29
30

1 preduzeća u oblasti vojne privrede i da su za to odgovorni Ministarstvo obrane i
2 Ministarstvo privrede.

3 To je ustvari točan opis Vaše uloge u proizvodnji vojne opreme, zar ne?

4 O: To je tačan opis Ministarstva odbrane, a pošto mnoga poduzeća su
5 kombinovana, i civilno i vojno, pa je stavljeno Ministarstvo odbrane i
6 Ministarstvo privrede jer mnoga preduzeća su obostrano uspostavljena.

7 P: U paragrafu 13 stoji, odnosno, govori se o snabdijevanju materijalno-
8 tehničkih i drugih sredstava uključujući i oružje, municiju, sredstva i to
9 zaduženje se daje Ministarstvu obrane, ali nije li tačno da je to zaduženje
10 potpadalo i u Vašu nadležnost? Dakle, u nadležnost Ministarstva privrede?

11 O: Pa uglavnom Ministarstvo odbrane verovatno je nešto... nešto moglo da
12 se odnosi na privredu, ali uglavnom je to Ministarstvo odbrane, što se tiče
13 materijalno-tehničkih naoružanja, opreme, apsolutno Ministarstvo odbrane.

14 P: Rekli ste da se nešto možda moglo ticati Ministarstva privrede.
15 Želite li reći da je Vama, kao ministru privrede spadalo u nadležnost dijeljenje
16 oružja, je li to tačno?

17 O: Ne.

18 P: Uprkos tome i mada je to bilo van Vaše nadležnosti, niste li Vi
19 ustvari naredili ili zatražili da se oružje podijeli nekim konkretnim

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 komandantima?

2 O: Komandantima ne.

3 P: Jeste li tražili da se oružje izda komandantima kriznih štabova?

4 O: Kada sam došao u Hag, vidio sam taj dokument. To je jedno pismo, ako
5 govorimo o istom, kojim, ovaj, sam ja u odsustvu... verovatno u odsustvu
6 ministra odbrane protokolarno potpisao molbu da se - ne zna se ni kome se
7 naglašava - da se premjesti neka oprema pod kontrolu lokalnih štabova. Što nije
8 bio moj posao i jednostavno, nedostatak. Znači, nedostatak odgovorne osobe za
9 to. I niti znam da l' se to izvršilo, niti mi je to bilo važno. I niti je to
10 odluka ni naredba nego jednostavno prateće pismo uz zahtjev nekog drugog organa.

11 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, pismo koje spominje svjedok
12 je pismo koje se nalazi iza razdjeljka 4, datirano 24. maja 1992. U potpisu je
13 svjedok. Možda bi svjedok mogao pogledati tabulator 4 i potvrditi da se tu radi
14 o tom pismu koje je upravo spominjao i ako bi mogao dobiti broj dokaznog
15 predmeta.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, molimo tajnika.

17 G. MARGETTS: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam obaviješten upravo da
18 to već ima broj. Isprika. To je dokazni predmet P529 iz tabulatora 176.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, isto to mi je priopćio i tajnik.

20 G. MARGETTS: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

21 P: Gospodine Antiću, je li to pismo koje vam je pokazano po Vašem
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 dolasku u Hag i koje ste upravo spominjali?

2 O: Mis... Ja ga ovdje ne vidim, al' daleko mi je. Mislim, kad ga
3 pogledam onda će da... Aha! Da, da. To je to.

4 P: Dakle, doista jest tako da ste Vi na položaju ministra privrede
5 vršili zadatke koji su spadali u nadležnost drugih osoba u republičkoj Vladi?

6 O: Ne. Ovo je bila slučajna situacija u kojoj nije bilo nikoga u datom
7 trenutku da... da poprati tu neku... neki zahtjev da ide da se vidi, da ima neki
8 legitimitet koliko-toliko. Znači, apsolutno nij... nije me zanimalo za ovo
9 ništa, niti su ovi postupili, niti znam kome je to naslovljeno. Vjerovatno
10 Teritorijalnoj odbrani. Pretpostavljam, možda ne, pošto je ona raspolagala sa
11 tim starim oružjem, rashodovanim itd. Riječ je o tome, verovatno.

12 P: A Vi znate da je Zoran Vitković bio komandant Kriznog štaba Grbavica,
13 je li tako?

14 O: Ne znam. Ne znam nikoga.

15 P: Jeste li od gospođe Plavšić ili bilo koga drugoga ili na medijima
16 čuli o jednom kriminalcu koji je počinio cijeli niz zločina nad muslimanskim
17 civilima, pa i nad hrvatskim civilima, a po imenu Batko?

18 O: Nisam to čuo od Plavšićke, poznato mi je to ime, ali ne znam, ne
19 znam, ovaj, odakle. Kao nadimak neki... nekoga od... Da l' je vojnik neki il'
20 policajac il' nešto u tom smislu, nemam pojma. Al' nisam ni od kog čuo nego
21 onako mi je poznato.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li Vam postaviti jedno pitanje?

23 Vi ste upravo spomenuli zastarjelo oružje. Da li to vrijedi za ovo pismo
24
25
26
27
28
29
30

1 u cjelini ili samo za dijelove? Što može biti zastarjelo na minobacaču 60mm ili
2 na snajperu ili na municiji za 7,62?

3 O: Ma govorim generalno o... Kod Teritorijalne odbrane su bile uvijek te
4 stare municije... mislim stara... stara oprema koju su oni koristili za razne
5 vježbe itd. U tom smislu govorim i u tom smislu mislim da je postojao neki stav
6 Vlade da se to izuzme iz, ne znam, nekih nesigurnih mjesta na druga mjesta da se
7 premesti. Pretpostavljam da je i taj zahtjev ovog kriznog štaba išao u skladu sa
8 tim i da je to popraćeno sa ovim dokumentom, sa ovim pismom, ali ja ne znam šta
9 je staro, šta je novo, niti me zanima, nit sam ja, kažem, oko toga apsolutno bio
10 zadužen, nit sam pratio to. Verovatno ti ljudi nisu... nisu mogli da izdaju
11 nešto tamo bez nekoga koliko-tolikoga autoriteta ispred Vlade, je '?
12 Pretpostavljam da je to bilo i pošto sam ja tek došô u Vladu tada, mislim, nisam
13 vjerovatno ni obraćao pažnju na... na to šta je to i da li je važno.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U dijelu svog odgovora rekli ste da
15 ne znate da li je to ikada provedeno, da mislite da se radilo o Teritorijalnoj
16 obrani jer su oni bili ti koji su imali na raspolaganju to zastarjelo oružje.
17 Dakle, čini se da ste imali posve jasnu predodžbu o tome da se u ovom pismu
18 radilo o zastarjeloj vrsti oružja i Vi ste mi dali podugačak odgovor, ali niste
19 konkretno odgovarali na moje pitanje: po čemu je ovaj popis oružja ovdje,
20 odnosno po čemu je oružje na ovom popisu zastarjelo?

21 SVEDOK: Ja ne znam da li je zastarjelo, nisam ga vidio niti znam, nego
22 kažem generalno kod tih iz Teritorijalne odbrane je zastarjelo oružje. Generalno

23
24
25
26
27
28
29
30

1 posmatrano, u cjelini. Da li je ovo ili nije, ja ne znam. Čak i ne znam ni šta
2 je sve ovo.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] No uprkos tome Vi ste izveli neke
4 zaključke o tome kome je to oružje bilo upućeno.

5 Izvolite, nastavite gospodine Margetts.

6 G. MARGETTS: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Antiću, Vi ste tokom svjedočenja ovdje rekli da ste se samo
8 jednom sreli sa gospodinom Krajišnikom i to u vrijeme - i sad govorimo o vremenu
9 kada ste bili ministar u Vladi Bosne i Hercegovine. - Je li to tačno da ste
10 imali samo jedan sastanak sa gospodinom Krajišnikom?

11 O: Ja sam govorio... naše upoznavanje, naš prvi sastanak, a posle se ne
12 sjećam, mislim da nisam imao više, ali ne mogu da, ovaj, garantujem jer nisam
13 vodio evidenciju o tome s kim se... koliko sretnem u toliko dugom razdoblju. Ali
14 ovo je bio prvi, kad sam govorio, sastanak. Prvi susret, upoznavanje.

15 P: Mi imamo neke materijale koji upućuju na to da ste na sastancima s
16 njime bili više puta, možda ne sami, već u prisustvu Radovana Karadžića. Je li
17 to tačno da ste se više puta sastajali u prisustvu Radovana Karadžića i drugih
18 sa gospodinom Krajišnikom?

19 O: U kom periodu?

20 P: U vrijeme kada ste bili ministar u Vladi Bosne i Hercegovine i tokom
21 vremena kad ste bili član ministarskog savjeta Skupštine srpskog naroda?

22 O: Moguće je, moguće je.

23 P: I ustvari, otprilike oko februara 1992., sastali ste se sa Karadžićem

24

25

26

27

28

29

30

1 i Krajišnikom i oni su Vam iznijeli prijedlog da odete u Beograd, zar ne?

2 O: Ne sećam se toga predloga. Sa kojim ciljem?

3 P: Početkom 1992. godine vršena su nastojanja da se -

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li samo pitati nešto?

5 Svjedok je jutros rekao nešto u svom iskazu, što sam ja možda krivo
6 shvatio, da je sa gospodinom Krajišnikom imao nekih pet do šest sastanaka: "Ne,
7 ne, često, možda pet do šest puta za vrijeme svog mandata, možda čak ne niti
8 toliko često." I onda zatim smo imali cijeli niz pitanja o tome o čemu je s
9 gospodinom Krajišnikom razgovarao.

10 Zato imam nekih poteškoća u razumijevanju ovih Vaših pitanja, osim ako
11 ne kažete "u vrijeme kada ste bili ministar." Ja sam shvatio da je to bilo za
12 vrijeme njegovog mandata.

13 G. MARGETTS: [simultani prevod] Možda sam ja krivo rekao, ali gospodin
14 je bio ministar u dva mandata: prvi mandat kao ministra u bosanskoj Vladi i
15 zatim drugi mandat ministra u Vladi Republike Srpske.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ja sam ustvari propustio taj dio.
17 Dopustite da provjerim.

18 Da, u pravu ste, ja sam pogriješio.

19 G. MARGETTS: [simultani prevod] Još jedno pitanje koje je bilo predmet
20 njegovog današnjeg iskaza, a to je da je bio član Ministarskog savjeta. Mislim
21 da je Sudsko vijeće o tome primilo dokaze u obliku zapisnika sa sjednice
22 ministarskog savjeta i to je također bilo prije nego li je imenovan ministrom u
23 Vladi Republike Srpske.

24

25

26

27

28

29

30

1 Časni Sude, ja vidim koliko je sati. Možda bismo trebali nastaviti
2 sutra.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ja shvaćam da Vi radije ne biste
4 prekidali, ali Obrana je ostala u okvirima koji su joj zadani u smislu rokova
5 ispitivanja. Svjedok je ja mislim bio zakazan za 16.00h, moramo provjeriti, bilo
6 je otprilike tri i pol sata.

7 G. STEWART: [simultani prevod] Mislim da smo prvobitno ocijenili, ako se
8 sjećam dobro, da se radilo o tri, tri i pol sata.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Ja sam malo povisio tu procjenu, a zatim
10 sam se, ustvari iz praktičnih razloga, odlučio vratiti svojoj prvobitnoj
11 vremenskoj procjeni.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pogledajmo u *binder*. Gospodine Margetts,
13 pretpostavljam da ste svjesni da to nije pravilo, već samo naš savjet, 60%
14 vremena. Gospodine Antiću, želio bih Vas uputiti da ni sa kime ne razgovarate o
15 svjedočenju koje ste dali niti o onome koje će uslijediti. Nemojte ni sa kime o
16 tome razgovarati. Moliti ću Vas da dođete ponovo sutra. Ne ujutro, već poslije
17 podne. Prekidamo do sutra u 14.15h u sudnici broj II.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Mogu li samo dodati tome uz dužno
19 poštovanje, da je to više ustvari radi zaštite i podrške gospodinu Antiću nego
20 bilo šta drugo. Ponekad je izuzetno čudno svjedocima koji su u Hagu, jer se nađu

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 u blizini drugih svjedoka koji će svjedočiti u istom predmetu. Časni Sud zna da
2 je tehnički stav takav, dakako, da su sve to ljudska bića i da sva svjedoka u
3 istom predmetu mogu uzajamno razgovarati o nogometu ili bilo čemu drugome. Mi uz
4 dužno poštovanje želimo samo sugerirati da bi bilo bolje da gospodin Antić
5 izbjegne da ga se uopće uvlači u bilo kakve društvene kontakte s drugim
6 svjedocima u ovom predmetu, radi njegove vlastite zaštite i kako ne bi nikad
7 niko bio u iskušenju da pređe tu dozvoljenu granicu.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Antiću, ne znam da li ste
9 pratili naš razgovor, ali, kad sam Vas ja sada instruirao da ni sa kime ne
10 razgovarate o svom svjedočenju, gospodin Stewart je skrenuo moju pažnju na
11 činjenicu da ćete se možda susresti sa osobama koje će biti zainteresirane da
12 razgovaraju s Vama o Vašem iskazu. Čak i ako žele s Vama razgovarati samo o
13 nogometu, možda biste taj razgovor trebali odgoditi za neku drugu utakmicu i ne
14 razgovarati o tome večeras, niti sutra ujutro. Mi očekujemo da će Vaše
15 svjedočenje završiti sutra. Prema tome, molimo da se suzdržite od društvenih
16 kontakata i sa ljudima s kojima možete razgovarati o nogometu, ali ne smijete o
17 drugim temama.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, samo bih želio pojasniti na
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 brzinu raspored u radu, a to je, očekujem da ćemo sutra završiti sa svjedokom i
2 započet ćemo sutra sa drugim svjedokom. Na osnovu informacija koje smo dobili
3 nije mi posve jasno hoće li biti novi svjedok sutra ili neće.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, zadnji put smo Vas
5 pitali da ako je moguće onaj naredni svjedok ne uslijedi odmah za ovim.

6 G. STEWART: [simultani prevod] I ja ću vidjeti... da zasjedamo sutra
7 poslije podne, odgovor bi bio da je to izuzetno teško. Mogu li to provjeriti
8 danas poslije podne?

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa pretpostavljam da bi Tužiteljstvo iz
10 razloga rasporeda i priprema željelo sada znati.

11 G. STEWART: [simultani prevod] Ako žele znati sada, onda ću reći: ne,
12 nećemo biti u stanju dovesti drugog svjedoka. Ja sam ustvari želio provjeriti da
13 li je moguće dovesti tog svjedoka sutra, ako bi to bilo korisno.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vama je, dakle, svejedno. Samo želite
15 znati.

16 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ako je svejedno gospodinu Tiegeru,
17 ili Tužiteljstvu, ili Raspravnom vijeću, ako se kaže da želimo početi sa
18 svjedokom u srijedu ujutro, onda je Obrana sasvim zadovoljna s time.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo ako neće doći do poteškoća da
20 završite do kraja tjedna.

21 G. STEWART: [simultani prevod] Ne očekujem da ćemo imati tih problema.

22 G.TIEGER: [simultani prevod] Kao što ste primijetili, ja sam samo želio

23
24
25
26
27
28
29
30

1 to saznati, koliko ja znam problema nema, međutim, želio sam čuti kakva je
2 situacija prije nego što počnemo organizirati svoje resurse.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, očekujemo da će Obrana sa
4 ispitivanjem sljedećeg svjedoka početi u srijedu poslije podne, a ako žele
5 izbjeći sve rizike da neće završiti ovaj tjedan, ako žele početi u utorak poslije
6 podne, odmah nakon ovog svjedoka, o tome bi trebali obavijestiti Tužiteljstvo u
7 roku od sat vremena od ovog trenutka.

8 Dakle, već sam rekao da prekidamo s radom do sutra 14.15h, u sudnici
9 broj II.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.

11 ... Sednica završena u 13.54h

12 Nastavak zakazan za utorak,

13 8.11.2005., u 14.15h.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30